

RAPORT Z WIZYTACJI

(ocena programowa – profil ogólnoakademicki)

**dokonanej w dniach 15-16 października 2015 r. na kierunku „geografia”
prowadzonym w obszarze nauk przyrodniczych, dziedzinie nauk o Ziemi,
dyscyplinach naukowych: geografia i geologia na poziomie studiów pierwszego stopnia
realizowanym w formie studiów stacjonarnych
na Wydziale Nauk o Ziemi Uniwersytetu Szczecińskiego**

**przez zespół oceniający Polskiej Komisji Akredytacyjnej w składzie:
przewodniczący: dr hab. inż. arch. Jeremi Królikowski – członek PKA
członkowie:**

dr hab. Krystyna Dwucet – ekspert PKA

prof. dr hab. Krzysztof Fortuniak – ekspert PKA

**mgr Agnieszka Socha-Woźniak – ekspert ds. wewnętrznego systemu zapewnienia
jakości kształcenia**

Maja Bednarzewska – ekspert PKA ds. studenckich

INFORMACJA O WIZYTACJI I JEJ PRZEBIEGU

Ocena jakości kształcenia na kierunku „geografia” prowadzonym na Wydziale Nauk o Ziemi Uniwersytetu Szczecińskiego została przeprowadzona z inicjatywy Polskiej Komisji Akredytacyjnej w ramach harmonogramu prac określonych przez Komisję na rok akademicki 2014/2015. Polska Komisja Akredytacyjna po raz trzeci oceniała jakość kształcenia na powyższym kierunku studiów. Poprzednie wizytacje PKA przeprowadzone były w latach 2004 i 2009 - kierunek „geografia” otrzymał wówczas oceny pozytywne (Uchwały PKA: Nr 404/2004 z dnia 27 maja 2004 r. oraz Nr 743/2009 z dnia 2 września 2009 r.).

Wizytacja została przygotowana i przeprowadzona zgodnie z obowiązującą procedurą. Raport Zespołu wizytującego został opracowany po zapoznaniu się z przedłożonym przez Uczelnię raportem samooceny oraz na podstawie przedstawionej w toku wizytacji dokumentacji, spotkań i rozmów przeprowadzonych z władzami Uczelni i Wydziału, pracownikami i studentami ocenianego kierunku, hospitacji zajęć, przeglądu infrastruktury dydaktycznej oraz oceny losowo wybranych prac dyplomowych. Władze Uczelni i Wydziału stworzyły bardzo dobre warunki do pracy Zespołu wizytującego.

Podstawa prawna oceny została określona w Załączniku nr 1, a szczegółowy harmonogram przeprowadzonej wizytacji, uwzględniający podział zadań pomiędzy członków zespołu oceniającego, w Załączniku nr 2.

OCENA SPEŁNIENIA KRYTERIÓW OCENY PROGRAMOWEJ DLA KIERUNKÓW STUDIÓW O PROFILU OGÓLNOAKADEMICKIM

Kryterium oceny	Ocena końcowa spełnienia kryterium				
	Wyróżniająco	w pełni	znacząco	częściowo	Niedostatecznie
1. Jednostka sformułowała koncepcję kształcenia i realizuje na ocenianym kierunku studiów program kształcenia umożliwiający osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia		+			
2. Liczba i jakość kadry naukowo-dydaktycznej oraz prowadzone w jednostce badania naukowe¹zapewniają realizację programu kształcenia na ocenianym kierunku oraz osiągnięcie przez studentów zakładanych efektów kształcenia		+			
3. Współpraca z otoczeniem społecznym, gospodarczym lub kulturalnym w procesie kształcenia		+			
4. Jednostka dysponuje infrastrukturą dydaktyczną i naukową umożliwiającą realizację programu kształcenia o profilu ogólnoakademickim i osiągnięcie przez studentów zakładanych efektów kształcenia, oraz prowadzenie badań naukowych	+				
5. Jednostka zapewnia studentom wsparcie w procesie uczenia się, prowadzenia badań i wchodzenia na rynek pracy		+			
6. W jednostce działa skuteczny wewnętrzny system zapewniania jakości kształcenia zorientowany na ocenę realizacji efektów kształcenia i doskonalenia programu kształcenia oraz podniesienie jakości na ocenianym kierunku studiów		+			

¹Określenia: obszar wiedzy, dziedzina nauki i dyscyplina naukowa, dorobek naukowy, osiągnięcia naukowe, stopień i tytuł naukowy oznaczają odpowiednio: obszar sztuki, dziedziny sztuki i dyscypliny artystyczne, dorobek artystyczny, osiągnięcia artystyczne oraz stopień i tytuł w zakresie sztuki.

1. Jednostka sformułowała koncepcję kształcenia i realizuje na ocenianym kierunku studiów program kształcenia umożliwiający osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia.

Ocena kryterium 1: w pełni

Uzasadnienie oceny w odniesieniu do kryterium 1

Jednostka opracowała koncepcję kształcenia zgodną z misją i strategią Uczelni, przyporządkowała kierunek do obszaru nauk przyrodniczych oraz określiła spójne z obszarowymi kierunkowe efekty kształcenia. Program studiów jest prawidłowo skonstruowany, treści programowe dobrane stosownie do efektów kształcenia, co umożliwia studentom osiągnięcie wszystkich efektów kształcenia. Efekty kształcenia są weryfikowane przy zastosowaniu odpowiednich metod. Czas trwania kształcenia i punktacja ECTS są zgodne z obowiązującymi przepisami prawa.

Zalecenia w odniesieniu do kryterium 1

Program studiów uwzględnia wymagane przepisami 30% liczby punktów ECTS uzyskiwanych w ramach zajęć do wyboru, jednak ze względu na niewielką liczbę studentów praktyczny wybór przedmiotów jest znacznie ograniczony. Wskazane jest podjęcie działań mających na celu zwiększenie praktycznych możliwości elastycznego doboru modułów kształcenia. Wskazana jest intensyfikacja działań prowadzących do większej internacjonalizacji procesu kształcenia. Istotne jest by poprawić komunikację pomiędzy studentami i władzami Wydziału, tak, aby studenci mieli świadomość korzystania ze wszystkich dostępnych możliwości kształcenia np. możliwości uczestniczenia w zajęciach w języku obcym.

1.1 Koncepcja kształcenia na ocenianym kierunku studiów jest zgodna z misją i strategią rozwoju uczelni, odpowiada celom określonym w strategii jednostki oraz w polityce zapewnienia jakości, a także uwzględnia wzorce i doświadczenia krajowe i międzynarodowe właściwe dla danego zakresu kształcenia.*

1. Opis stanu faktycznego

W programie studiów wskazano nawiązanie do misji i strategii Uniwersytetu Szczecińskiego akcentując jedność nauki i nauczania w duchu demokracji, dialogu i tolerancji. Program kształcenia na kierunku geografia został opracowany z uwzględnieniem dorobku naukowego pracowników Wydziału, nawiązuje do prowadzonej tematyki projektów badawczych oraz uwzględnia istniejące zaplecze badawcze. Nawiązaniem do strategii Uniwersytetu i Wydziału jest również znaczny udział w treściach modułowych zagadnień związanych z problematyką obszarów nadmorskich, morskich i strefy brzegowej, a także obszarów przygranicznych. Jednym z celów operacyjnych w sferze kształcenia jest pełne wdrożenie systemu KRK do praktyki kształcenia na Wydziale. Program kierunku geografia przygotowany zgodnie z wymogami KRK wychodzi naprzeciw tym wymogom. Przygotowując program kształcenia Jednostka korzystała z wzorców angielskich i hiszpańskich. Również dyskusje ze studentami z Chin umożliwią uniknięcie pewnych negatywnych wzorców (nadmiar egzaminów testowych).

2. Ocena spełnienia kryterium 1.1 - w pełni

3. Uzasadnienie oceny

Jednostka w pełni realizuje zadania określone w kryterium 1.1 co stwierdzono w czasie wizytacji i przedstawiono w opisie stanu faktycznego

1.2 Plany rozwoju kierunku uwzględniają tendencje zmian zachodzących w dziedzinach nauki i dyscyplinach naukowych, z których kierunek się wywodzi, oraz są zorientowane na potrzeby otoczenia społecznego, gospodarczego lub kulturalnego, w tym w szczególności rynku pracy.

1. Opis stanu faktycznego

W raporcie samooceny ani w programie studiów nie sprecyzowano jasno planów rozwoju kierunku. Należy jednak podkreślić, że program studiów w możliwie szerokim zakresie został dostosowany do problematyki badawczej pracowników, co jest gwarantem aktualizacji treści nauczania zgodnie z tendencjami w dziedzinach nauki i dyscyplinach naukowych, z których kierunek się wywodzi. Wprowadzenie treści programowych związanych z problematyką morską i problematyką obszarów przygranicznych świadczy o wrażliwości na potrzeby otoczenia społecznego-gospodarczego i rynku pracy. Dodatkowo, Jednostka widzi w rozwoju współpracy w ramach międzynarodowych interdyscyplinarnych zespołów badawczych szansę na uatrakcyjnienie i umiędzynarodowienie studiów

poprzez zwiększenie liczby wykładów prowadzonych w języku angielskim przez zaproszonych wykładowców zagranicznych.

2. *Ocena spełnienia kryterium 1.2 - w pełni*

3. *Uzasadnienie oceny*

Jednostka w pełni realizuje zadania określone w kryterium 1.2 co stwierdzono w czasie wizytacji i przedstawiono w opisie stanu faktycznego

1.3 Jednostka przyporządkowała oceniany kierunek studiów do obszaru/obszarów kształcenia oraz wskazała dziedzinę/dziedziny nauki oraz dyscyplinę/dyscypliny naukowe, do których odnoszą się efekty kształcenia dla ocenianego kierunku.

1. *Opis stanu faktycznego*

Kierunek geografia został przyporządkowany do obszaru nauk przyrodniczych. Efekty kształcenia zakładane dla ocenianego kierunku studiów przypisano do dziedziny nauk o Ziemi, do dwóch dyscyplin: geografii i geologii.

2. *Ocena spełnienia kryterium 1.3 - w pełni*

3. *Uzasadnienie oceny*

Chociaż, ze względu na dychotomiczny charakter geografii, wybrane kierunkowe efekty kształcenia przypisano również do efektów z obszaru nauk społecznych, przypisanie kierunku w całości do obszaru nauk przyrodniczych należy uznać za poprawne w świetle umiejscowienia przez ustawodawcę dyscypliny geografia w tym właśnie obszarze, zaś odniesienia do obszaru nauk społecznych należy wyeliminować.

1.4. Efekty kształcenia zakładane dla ocenianego kierunku studiów są spójne z wybranymi efektami kształcenia dla obszaru/obszarów kształcenia, poziomu i profilu ogólnoakademickiego, do którego/których kierunek ten został przyporządkowany, określonymi w Krajowych Ramach Kwalifikacji dla Szkolnictwa Wyższego, sformułowane w sposób zrozumiały i pozwalający na stworzenie systemu ich weryfikacji. W przypadku kierunków studiów, o których mowa w art. 9b, oraz kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela, o którym mowa w art. 9c ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. - Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. z 2012 r. poz. 572, z późn. zm.), efekty kształcenia są także zgodne ze standardami kształcenia określonymi w przepisach wydanych na podstawie wymienionych artykułów ustawy. Efekty kształcenia zakładane dla ocenianego kierunku studiów, uwzględniają w szczególności zdobywanie przez studentów pogłębionej wiedzy, umiejętności badawczych i kompetencji społecznych niezbędnych w działalności badawczej, na rynku pracy, oraz w dalszej edukacji.*

1. *Opis stanu faktycznego*

W programie studiów zdefiniowano 58 kierunkowych efektów kształcenia: 22 dotyczących wiedzy, 29 dotyczących umiejętności i 7 kompetencji społecznych. Kierunkowe efekty kształcenia odnoszą się do wszystkich obszarowych efektów kształcenia podanych dla obszaru nauk przyrodniczych, przy czym każdy z efektów obszarowych jest osiąganym w trakcie realizacji kilku efektów kierunkowych. Dodatkowo, kilka efektów kierunkowych odnosi się również do 2 wybranych efektów z obszaru nauk społecznych (efekty kierunkowe K_W12, K_W13, K_W15, K_W17 do efektu obszarowego S1A_W02; efekty kierunkowe K_U16, K_U17, K_U18, K_U19, K_U20, K_U21, K_U22, K_U24 do efektu obszarowego S1A_U03), co jak już wspomniano, jest wynikiem specyficznego charakteru geografii obejmującej tematykę swoich zainteresowań zarówno treści przyrodnicze, jak i społeczno-ekonomiczne. Jednakże takie odniesienie efektów kierunkowych jest niewłaściwe i wymaga korekty. Pomimo zastosowania „języka KRK” kierunkowe efekty kształcenia zostały sformułowane w sposób zrozumiały. Zakres treści, odpowiada wiedzy, umiejętności i kompetencjom społecznym jakich należy oczekiwać od absolwenta studiów kierunku geograficznego. Sposób sformułowania kierunkowych efektów kształcenia pozwala na stworzenie systemu ich weryfikacji.

Studenci są informowani o przedmiotowych efektach kształcenia podczas pierwszych zajęć, wtedy też nauczyciel akademicki szczegółowo omawia treści zawarte w sylabusach, opowiada o wymaganiach, literaturze i kryteriach oceniania. Studenci mają też dostęp do sylabusów poprzez stronę internetową Uczelni, na której są one publikowane. W sylabusach tych znajdują się informacje dotyczące poszczególnych efektów kształcenia, podane są też metody ich weryfikacji.

W trakcie spotkania z Zespołem Oceniającym PKA studenci podali, kiedy informowani są o efektach

kształcenia, byli też zorientowani odnośnie do treści zawartych w sylabusach, potrafili określić przykładowe efekty kształcenia dla losowo wybranego przedmiotu, co świadczy o tym, że efekty kształcenia sformułowane zostały w sposób klarowny, a dodatkowe omówienie treści sylabusów przez nauczycieli akademickich sprzyjało zrozumieniu potrzeby ich stworzenia.

2. Ocena spełnienia kryterium 1.4 - **w pełni**

3. Uzasadnienie oceny

W trakcie spotkania z Zespołem Oceniającym PKA studenci podali, kiedy informowani są o efektach kształcenia, byli też zorientowani odnośnie do treści zawartych w sylabusach, potrafili określić przykładowe efekty kształcenia dla losowo wybranego przedmiotu, co świadczy o tym, że efekty kształcenia sformułowane zostały w sposób klarowny, a dodatkowe omówienie treści sylabusów przez nauczycieli akademickich sprzyjało zrozumieniu potrzeby ich stworzenia. Jednak efekty kierunkowe powinny zostać skorygowane i w całości odniesione tylko do obszaru nauk przyrodniczych. Ponadto zawarte w pkt. 1, przyjęte rozwiązania należy ocenić pozytywnie.

1.5 Program studiów dla ocenianego kierunku oraz organizacja i realizacja procesu kształcenia, umożliwiają studentom osiągnięcie wszystkich zakładanych efektów kształcenia oraz uzyskanie kwalifikacji o poziomie odpowiadającym poziomowi kształcenia określonego dla ocenianego kierunku o profilu ogólnoakademickim.*

1.5.1. W przypadku kierunków studiów, o których mowa w art. 9b, oraz kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela, o którym mowa w art. 9c ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym, program studiów dostosowany jest do warunków określonych w standardach zawartych w przepisach wydanych na podstawie wymienionych artykułów ustawy.

1.5.2. Dobór treści programowych na ocenianym kierunku jest zgodny z zakładanymi efektami kształcenia oraz uwzględnia w szczególności aktualny stan wiedzy związanej z zakresem ocenianego kierunku.*

1.5.3. Stosowane metody kształcenia uwzględniają samodzielne uczenie się studentów, aktywizujące formy pracy ze studentami oraz umożliwiają studentom osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia, w tym w szczególności w przypadku studentów studiów pierwszego stopnia - co najmniej przygotowanie do prowadzenia badań, obejmujące podstawowe umiejętności badawcze, takie jak: formułowanie i analiza problemów badawczych, dobór metod i narzędzi badawczych, opracowanie i prezentacja wyników badań, zaś studentom studiów drugiego stopnia lub jednolitych studiów magisterskich – udział w prowadzeniu badań w warunkach właściwych dla zakresu działalności badawczej związanej z ocenianym kierunkiem, w sposób umożliwiający bezpośrednie wykonywanie prac badawczych przez studentów.*

1.5.4. Czas trwania kształcenia umożliwia realizację treści programowych i dostosowany jest do efektów kształcenia określonych dla ocenianego kierunku studiów, przy uwzględnieniu nakładu pracy studentów mierzonego liczbą punktów ECTS.

1.5.5. Punkcja ECTS jest zgodna z wymaganiami określonymi w obowiązujących przepisach prawa, w szczególności uwzględnia przypisanie modułom zajęć powiązanych z prowadzonymi w uczelni badaniami naukowymi w dziedzinie/dziedzinach nauki związanej/związanych z ocenianym kierunkiem więcej niż 50% ogólnej liczby punktów ECTS.*

1.5.6. Jednostka powinna zapewnić studentowi elastyczność w doborze modułów kształcenia w wymiarze nie mniejszym niż 30% liczby punktów ECTS wymaganej do osiągnięcia kwalifikacji odpowiadających poziomowi kształcenia na ocenianym kierunku, o ile odrębne przepisy nie stanowią inaczej.*

1.5.7. Dobór form zajęć dydaktycznych na ocenianym kierunku, ich organizacja, w tym liczebność grup na poszczególnych zajęciach, a także proporcje liczby godzin różnych form zajęć umożliwiają studentom osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia, w szczególności w zakresie pogłębionej wiedzy, umiejętności prowadzenia badań oraz kompetencji społecznych niezbędnych w działalności badawczej. Prowadzenie zajęć z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość spełnia warunki określone przepisami prawa.*

1.5.8. W przypadku, gdy w programie studiów na ocenianym kierunku zostały uwzględnione

praktyki zawodowe, jednostka określa efekty kształcenia i metody ich weryfikacji, oraz zapewnia właściwą organizację praktyk, w tym w szczególności dobór instytucji o zakresie działalności odpowiednim do celów i efektów kształcenia zakładanych dla ocenianego kierunku oraz liczbę miejsc odbywania praktyk dostosowaną do liczby studentów kierunku.

- 1.5.9. Program studiów sprzyja umiędzynarodowieniu procesu kształcenia, np. poprzez realizację programu kształcenia w językach obcych, prowadzenie zajęć w językach obcych, ofertę kształcenia dla studentów zagranicznych, a także prowadzenie studiów wspólnie z zagranicznymi uczelniami lub instytucjami naukowymi.

1. Opis stanu faktycznego

1.5.1 – nie dotyczy

1.5.2 – Program studiów obejmuje 5 przedmiotów ogólnouczelnianych (w tym 1 z 5 przedmiotów do wyboru z 5-przedmiotowego bloku humanistycznego), 3 przedmioty podstawowe, 35 przedmiotów kierunkowych oraz 5 przedmiotów do wyboru, przy czym każdy z przedmiotów do wyboru jest wybierany z bloku 3-4 przedmiotów. Załączona matryca pokrycia efektów kształcenia pozwala stwierdzić, że w przypadku zrealizowania efektów przedmiotowych, zostanie zrealizowany każdy z efektów kierunkowych. Dodatkowym gwarantem realizacji efektów kierunkowych jest fakt realizowania każdego efektu niezależnie przez kilka przedmiotów. Analiza treści programowych przedmiotów zawartych w sylabusach dowodzi ich zgodności z kierunkowymi efektami kształcenia. Efekty przedmiotowe służą realizacji efektów kierunkowych. Zbieżność treści nauczania z aktywnością naukową wykładowców zapewnia stałą aktualizację treści programowych. Dodatkowo nad poprawnością doboru treści programowych czuwa Zespół Kierunku ds. Jakości i Programów Kształcenia (ZKJPK), który w ramach procedury WSZJK corocznie przedstawia analizę programów kształcenia pod względem ich zgodności z obowiązującymi przepisami prawa oraz z zakładanymi efektami kształcenia i kwalifikacjami związanymi z ukończeniem studiów. Dlatego warunek zgodności treści programowych na ocenianym kierunku z zakładanymi efektami kształcenia oraz uwzględniania aktualnego stanu wiedzy należy uznać za w pełni spełniony.

1.5.3 – Metody kształcenia na ocenianym kierunku nie odbiegają od metod stosowanych na innych uczelniach wyższych. Obejmują one wykłady, ćwiczenia, ćwiczenia laboratoryjne, zajęcia terenowe, praktyki. Wykorzystanie klasycznych metod kształcenia w oczywisty sposób umożliwia osiągnięcie efektów kształcenia. Aktywizacji studentów szczególnie sprzyjają zajęcia laboratoryjne, ćwiczenia terenowe czy ćwiczenia kameralne. Program studiów na ocenianym kierunku geografia zawiera aż 435 godz. zajęć laboratoryjnych, 240 godz. ćwiczeń terenowych i 270 godz. ćwiczeń konwersatoryjnych, co zapewnia aktywny udział studentów w procesie uczenia się. Zajęcia tego typu w oczywisty sposób przygotowują też studentów I stopnia do pracy badawczej – studenci samodzielnie wykonują proste eksperymenty pomiarowe formułując odpowiednie problemy badawcze, analizują wyniki doświadczeń i sporządzają odpowiednie raporty, w których prezentują wyniki badań. Zajęcia o charakterze praktycznym kształtują również umiejętności i kompetencje społeczne.

Studenci mają możliwość samodzielnej pracy, została ona uwzględniona w kartach przedmiotów i odzwierciedlona poprzez liczbę punktów ECTS przypisanych do każdego z nich.

Metody uczenia stosowane przez nauczycieli akademickich zachęcają studentów do samodzielnej pracy w domu – czy to poprzez wykonywanie dodatkowych projektów, czytanie specjalistycznej literatury uzupełniającej, przygotowywanie prezentacji. Studenci zainteresowani pogłębionym rozwojem naukowym mają możliwość współpracowania z nauczycielami akademickimi, przygotowywania wystąpień na konferencjach naukowych - otrzymują przy tym niezbędne wsparcie kadry akademickiej.

1.5.4 – Studia na kierunku geografia trwają 6 semestrów. W sumie obejmują 1860 godzin zajęciowych. Jest to liczba typowa dla kierunków geograficznych, dostosowana do efektów kształcenia zdefiniowanych dla ocenianego kierunku. W poszczególnych w semestrach liczba godzin rozkłada się następująco: 320(185), 365(120), 380(140), 370(90), 315(150), 110(30). Widać więc równomierne obciążenie godzinowe studentów w semestrach z wyjątkiem ostatniego semestru, co jest uzasadnione przygotowaniem pracy dyplomowej. W nawiasach podano liczbę godzin wykładów, w sumie 715 godzin, co stanowi 38%. Znaczną część godzin przeznaczono zatem na ćwiczenia, laboratoria lub

ćwiczenia terenowe niezbędne dla wykształcenia umiejętności, jakie powinny cechować absolwenta kierunków eksperymentalnych. Przewidziane 1860 godzin odpowiada (przy przyjęciu 1 pkt ECTS za 25 godzin) odpowiada 74,4 punktom ECTS. Jest to mniej niż połowa 180 pkt. ECTS jaką student uzyskuje w trakcie studiów. Ponieważ Ustawa Prawo o Szkolnictwie Wyższym definiuje jako studia stacjonarne studia, w których co najmniej połowę punktów ECTS student uzyskuje na zajęciach wymagających bezpośredniego kontaktu zajęć z nauczycielem, pozostałą niezbędną liczbę punktów ECTS dla tego typu zajęć student uzyskuje w ramach konsultacji, przygotowania z opiekunem pracy dyplomowej egzaminów i zaliczeń. W efekcie zgodnie z programem studiów, w trakcie godzin kontaktowych student uzyskuje 103-106 pkt ECTS, co jest zgodne z wymogami Ustawy. Chociaż ogólna liczba punktów przypisana godzinom poświęconym na pracę przy udziale nauczyciela poza regularnymi godzinami zajęciowymi nie budzi większych zastrzeżeń, **liczby kilkunastu godzin konsultacji podane w niektórych sylabusach wydają się nierealne i powinny zostać skorygowane.**

1.5.5 – Przypisując poszczególnym modułom punkty ECTS Wydział kierował się regułą przypisania 1 pkt ECTS za 25 godzin pracy studenta, co jest zgodne z ogólnie przyjętymi zasadami. Ogólna liczba 180 pkt. ECTS jaką student uzyskuje w trakcie realizacji programu studiów jest zgodna z obowiązującymi dla profilu ogólnokademięckiego przepisami. Punkty ECTS są równomiernie rozłożone w toku realizacji programu kształcenia – w każdym semestrze student uzyskuje 30 pkt. ECTS. Ponieważ nauki geograficzne są podstawą badań prowadzonych na Wydziale, kierunek geografia jest w naturalny sposób zbieżny z dziedzina bań naukowych Jednostki. Dlatego łączna liczba punktów ECTS przypisana przedmiotom związanym z prowadzonymi badaniami wynosi aż 132 pkt. ECTS co stanowi 73 % ogólnej liczby.

1.5.6 – W ramach programu studiów student może wybierać po jednym przedmiocie z 5 bloków przedmiotów do wyboru (każdy z bloków to 3-5 przedmiotów do wyboru, w tym jeden blok humanistyczny), za które w sumie może uzyskać 20 pkt. ECTS (po 4 pkt. za przedmiot z każdego bloku). Dodatkowo uznając za przedmioty do wyboru lektorat (10 pkt.), wychowanie fizyczne (1 pkt.), seminarium dyplomowe (10 pkt.), przygotowanie pracy dyplomowej (10 pkt.) i praktyki zawodowe (4 pkt.), w ramach zajęć tego typu student uzyskuje w sumie 55 pkt. Co stanowi nieco ponad 30% ogółu pkt. ECTS. Należy jednak zaznaczyć, że ze względu na małą liczebność roczników geografii praktyczne możliwości wyboru zajęć przez studentów są znacznie ograniczone (w praktyce uruchamiany jest najczęściej jeden z przedmiotów do wyboru). Dlatego celowym byłoby podjęcie działań prowadzących do urealnienia liczby przedmiotów do wyboru, na przykład poprzez proponowanie przedmiotów ogólnowydziałowych.

Studenci mają możliwość wyboru przedmiotów fakultatywnych, jednak z uwagi na małą liczbę słuchaczy nie każdy z proponowanych przedmiotów jest uruchamiany – zazwyczaj możliwe jest uczestniczenie w zajęciach z przedmiotu dodatkowego, który zostanie wybrany przez większość studentów danego roku i kierunku.

1.5.7 – Wymieniony w powyższych podpunktach duży udział zajęć wymagających bezpośredniej aktywności studentów (270 godz. ćwiczeń i konwersatoriów, 435 godz. ćwiczeń laboratoryjnych, 60 godz. seminariów 240 godz. ćwiczeń terenowych) świadczy o poprawnym doborze form zajęć dydaktycznych umożliwiającym osiągnięcie efektów kształcenia. Ze względu na niewielką liczebność obecnych roczników geografii, wielkość grup pozwala na uzyskiwanie lepszych efektów dydaktycznych. Pewien niepokój budzi natomiast fakt, że w przypadku niektórych form zajęć, Senat US, uchwałą z dnia 26 czerwca 2014 r., określił jedynie minimalną liczbę studentów (ćwiczenia i konwersatoria - nie mniej niż 20 osób, ćwiczenia laboratoryjne – nie mniej niż 12 osób, ćwiczenia terenowe – nie mniej niż 15 osób). W przypadku większych roczników może zaistnieć sytuacja, kiedy grupy ćwiczeniowe (zwłaszcza w przypadku laboratoriów) będą zbyt liczne. Na problem ten zwracali również uwagę nauczyciele akademicy uczestniczący w spotkaniu z Zespołem PKA w dniu 16 października br. Dlatego wskazane byłoby uregulowanie tej kwestii na szczeblu Uniwersytetu.

Według opinii studentów dobór form dydaktycznych na ocenianym kierunku, ich organizacja i liczebność grup na poszczególnych zajęciach umożliwiają im osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia. Grupy zajęciowe nie są liczne, co – w ocenie studentów – znacznie podnosi komfort studiowania, umożliwia też bardziej indywidualne podejście do studenta. Studenci wskazali jednak, że ich zdaniem część przedmiotów mogłaby zostać wprowadzona wcześniej, a część później – podali m.in. przykład geografii politycznej, która jest dopiero na III roku oraz statystyki, która jest prowadzona już na I roku (w ocenie studentów jest to zbyt wczesne, nie widzą oni wtedy praktycznego

zastosowania tego przedmiotu).

1.5.8 –W programie studiów na kierunku geografia przewidziano 2 tygodnie praktyk zawodowych, którym przypisano 4 pkt. ECTS i określono efekty kształcenia prowadzące do uzyskania wybranych efektów kierunkowych. Warunkiem zaliczenia jest odbycie praktyki zawodowej w pełnym wymiarze oraz dostarczenie opiekunowi praktyk pełnej dokumentacji potwierdzającej realizację celów i zadań określonych w programie praktyk (dziennik praktyk zawodowych z dokumentacją spostrzeżeń) wraz z opinią wystawioną przez osobę odpowiedzialną za przebieg praktyki zawodowej z ramienia przedsiębiorstwa/instytucji. Dokumenty te są analizowane przez koordynatora praktyk, co umożliwia weryfikację efektów kształcenia. Jednostka dysponuje listą instytucji, które proponuje studentom do odbycia praktyk, lecz możliwe jest również odbycie praktyki w innej instytucji zaproponowanej przez studenta, jeżeli jej profil pozwala na realizację efektów kształcenia. **Lista instytucji pozwala stwierdzić, że są one właściwie dobrane, lecz w umowach nie wyspecyfikowano jawnie liczby studentów, jaką instytucje te mogą przyjąć na praktyki.**

Na kierunku geografia przewidziano 2 tygodnie praktyk zawodowych. W ocenie studentów sposób ich organizacji jest prawidłowy. Studenci mają możliwość wyboru instytucji, w której odbędą praktykę z listy przedłożonej przez Uczelnię, mogą także wskazać inne miejsce praktyki, z którym (po sprawdzeniu, czy odpowiada ono profilowi kierunku) podpisywana jest umowa o praktykach. Liczba miejsc oferowanych do odbycia praktyk jest dostosowana do liczebności kierunku.

1.5.9 – W chwili obecnej trudno w programie studiów odnaleźć elementy sprzyjające umiędzynarodowieniu procesu kształcenia. Niewielka liczba studentów, w niewielkim stopniu zainteresowanych wykładami w języku angielskim, skutecznie uniemożliwia realnie międzynarodowy program studiów. Należy jednak podkreślić, że w ubiegłych latach proponowano studentom wykłady w języku angielskim prowadzone przez pracowników Wydziału, jednak ze względu na małe zainteresowanie studentów nie zostały one włączone do programu studiów. Wydział podjął też wysiłki w celu wspólnego programu studiów z instytucjami niemieckimi, jednak ze względu na przeszkody proceduralne po stronie niemieckiej program ten nie został uruchomiony. Poza tym, studenci Wydziału mają możliwość słuchania wykładów wygłaszanych przez zapraszanych zagranicznych naukowców, w ramach organizowanych cyklicznie „Geo-wykładów”, „Szczecin ClimateSeminar” oraz prowadzonych seminariów dla obcojęzycznych doktorantów (Seminars for foreignPhD-students). Oceniając pozytywnie te wysiłki należy jednak zalecić dalszą intensyfikację działań mających na celu umiędzynarodowienie procesu kształcenia.

Studenci podczas spotkania z zespołem oceniającym wskazali, że nie są zainteresowani uczestnictwem w zajęciach w języku obcym, podali także, że nikt nie przybliżył im takiej oferty.

Z opinii studentów wyrażanych podczas spotkania z Zespołem Oceniającym PKA wynikało, że co do zasady są oni zadowoleni ze stosowanych metod kształcenia, doboru form dydaktycznych i ich organizacji, wskazali oni jednak na pewnego rodzaju iluzoryczność przy wyborze przedmiotów dodatkowych – być może zasadnym byłaby reorganizacja sposobu wybierania przedmiotów fakultatywnych np. by powstała pula przedmiotów do wyboru dla studentów wszystkich kierunków Wydziału – tak, by zarówno ich wybór był większy oraz by istniała możliwość uruchomienia większej ich ilości.

Chociaż na Wydziale istnieje lista przedmiotów do wyboru prowadzonych w języku obcym studenci są o niej dość słabo informowani – sugeruje się, aby poprawić komunikację pomiędzy studentami i Władzami Wydziału, tak, aby studenci mieli świadomość np. możliwości uczestniczenia w zajęciach w języku obcym.

2. *Ocena spełnienia kryterium 1.5 z uwzględnieniem kryteriów od 1.5.1. do 1.5.9 - w pełni*

3. *Uzasadnienie oceny*

Z opinii studentów wyrażanych podczas spotkania z Zespołem Oceniającym PKA wynikało, że co do zasady są oni zadowoleni ze stosowanych metod kształcenia, doboru form dydaktycznych i ich organizacji, wskazali oni jednak na pewnego rodzaju iluzoryczność przy wyborze przedmiotów dodatkowych – być może zasadnym byłaby reorganizacja sposobu wybierania przedmiotów fakultatywnych np. by powstała pula przedmiotów do wyboru dla studentów wszystkich kierunków Wydziału – tak, by zarówno ich wybór był większy oraz by istniała możliwość uruchomienia większej ich ilości. Chociaż na Wydziale istnieje lista przedmiotów do wyboru prowadzonych w języku obcym studenci są o niej dość słabo

<p>informowani – sugeruje się, aby poprawić komunikację pomiędzy studentami i Władzami Wydziału, tak, aby studenci mieli świadomość np. możliwości uczestniczenia w zajęciach w języku obcym.</p>
<p>1.6 Polityka rekrutacyjna umożliwia właściwy dobór kandydatów.</p> <p>1.6.1. Zasady i procedury rekrutacji zapewniają właściwy dobór kandydatów do podjęcia kształcenia na ocenianym kierunku studiów i poziomie kształcenia w jednostce oraz uwzględniają zasadę zapewnienia im równych szans w podjęciu kształcenia na ocenianym kierunku.</p> <p>1.6.2. Zasady, warunki i tryb potwierdzania efektów uczenia się na ocenianym kierunku umożliwiają identyfikację efektów uczenia się uzyskanych poza systemem studiów oraz ocenę ich adekwatności do efektów kształcenia założonych dla ocenianego kierunku studiów. *</p>
<p><i>1. Opis stanu faktycznego</i></p> <p><i>1.6.1 –</i>Procedury i zasady rekrutacji na kierunek geografia są regulowane odpowiednimi uchwałami Senatu US. Głównym kryterium kwalifikacji kandydatów na studia na kierunek geografia są wyniki egzaminu maturalnego. Rejestracja kandydatów na wszystkie kierunki prowadzone na WNoZ, w tym na geografię na studia I stopnia odbywa się drogą elektroniczną. Listy kandydatów zarejestrowanych w systemie uczelnianym przesyłane są do Wydziałowej Komisji Rekrutacyjnej, która konstruuje odpowiednie listy rankingowe stanowiące podstawę przyjęcia na studia. Procedura taka jest poprawna w stosunku do studiów I stopnia i zapewnia kandydatom równe szanse w podjęciu kształcenia na kierunku geografia. Co ważne warunki i tryb rekrutacji na studia są corocznie weryfikowane przez WZJPK, jako element WSZJK. Zespół weryfikuje zgodność warunków rekrutacji z obowiązującymi przepisami, sprawdza sprawność procesu rekrutacji oraz analizuje formy promocji i dostępność informacji. Na podkreślenie zasługuje przeprowadzanie badań ankietowych mających na celu poznanie motywacji wyboru kierunku studiów. Rekrutacja na kierunek geografia odbywa się na zasadzie konkursu świadectw maturalnych. Każdy zainteresowany studiowaniem na tym kierunku winien zarejestrować się w internetowym systemie oraz spełnić wymagania rekrutacyjne – jednakowe dla wszystkich kandydatów. W ocenie studentów proces rekrutacyjny jest przejrzysty, wszelkie potrzebne informacje dostępne są na stronie internetowej, gdzie podane są zarówno terminy, spis wymaganych dokumentów czy inne niezbędne wiadomości.</p> <p><i>1.6.2 –</i> Zasady, warunki i tryb potwierdzania efektów uczenia się uzyskanych poza system studiów są obecnie w fazie tworzenia. Przyjęty projekt uchwały Senatu w sprawie organizacji potwierdzania efektów uczenia się przewiduje, że potwierdzaniem efektów uczenia się zajmie się odpowiednia 3-osobowa komisja powoływana przez Dziekana. Zgodnie z Ustawą taka uchwała została przyjęta przed 30. VI. 2015. Rozwiązania te należy ocenić pozytywnie.</p> <p><i>2. Ocena spełnienia kryterium 1.6 z uwzględnieniem kryteriów od 1.6.1. do 1.6.2 - w pełni</i></p> <p><i>3. Uzasadnienie oceny</i></p> <p>Informacje zawarte w raporcie samooceny odnoszące się do zasad rekrutacji zostały potwierdzone przez zapoznanie się z materiałami zamieszczonymi na stronie internetowej Uczelni. Jednostka w pełni realizuje zadania określone w kryterium 1.6 co stwierdzono w czasie wizytacji m.in. na spotkaniu studentów z Zespołem Oceniającym PKA i przedstawiono w opisie stanu faktycznego.</p>
<p>1.7 System sprawdzania i oceniania umożliwia monitorowanie postępów w uczeniu się oraz ocenę stopnia osiągnięcia przez studentów zakładanych efektów kształcenia. *</p> <p>1.7.1. Stosowane metody sprawdzania i oceniania efektów kształcenia są adekwatne do zakładanych efektów kształcenia, wspomagają studentów w procesie uczenia się i umożliwiają skuteczne sprawdzenie i ocenę stopnia osiągnięcia każdego z zakładanych efektów kształcenia, w tym w szczególności w zakresie pogłębionej wiedzy, umiejętności prowadzenia badań oraz kompetencji społecznych niezbędnych w działalności badawczej, na każdym etapie procesu kształcenia, także na etapie przygotowywania pracy dyplomowej i przeprowadzania egzaminu dyplomowego, oraz w odniesieniu do wszystkich zajęć, w tym zajęć z języków obcych.</p> <p>1.7.2. System sprawdzania i oceniania efektów kształcenia jest przejrzysty, zapewnia rzetelność, wiarygodność i porównywalność wyników sprawdzania i oceniania, oraz umożliwia ocenę stopnia osiągnięcia przez studentów zakładanych efektów kształcenia. W przypadku prowadzenia kształcenia z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość stosowane są metody weryfikacji i oceny efektów kształcenia właściwe dla tej formy zajęć.*</p>

1. Opis stanu faktycznego

1.7.1 –Metody sprawdzania i oceniania efektów kształcenia są adekwatne do zakładanych efektów kształcenia. Obejmują one egzaminy w formie pisemnej i ustnej, kolokwia, prace pisemne (eseje, recenzje), sprawdziany, projekty, aktywność w trakcie zajęć praktycznych (laboratoria, ćwiczenia terenowe), a także sprawozdania z przebiegu praktyk i ćwiczeń terenowych oraz przygotowanie pracy dyplomowej i egzamin dyplomowy. Efekty kształcenia z zakresu wiedzy są weryfikowane przede wszystkim poprzez prace pisemne, kolokwia, sprawdziany i egzaminy. Umiejętności są weryfikowane zarówno podczas zajęć prowadzonych na Wydziale (ćwiczeń, laboratoriów, warsztatów, seminariów,), jak i podczas zajęć terenowych i praktyk zawodowych. Natomiast zdefiniowane kompetencje społeczne, na kierunku geografia są głównie weryfikowane podczas zajęć praktycznych w laboratoriach, pracach nad projektami, ćwiczeniach terenowych i praktykach. Załączona do Raportu samooceny tabela szczegółowo definiuje metody weryfikacji każdego z kierunkowych efektów kształcenia. Przyjęte metody należy więc uznać za adekwatne do zakładanych efektów kształcenia oraz skuteczne w ocenie każdego z zakładanych efektów.

Również w ocenie studentów stosowane metody sprawdzania i oceniania w skuteczny sposób weryfikują uzyskiwanie zakładanych efektów kształcenia. Studenci wskazali, że sposoby weryfikowania efektów kształcenia zależne są od specyfiki przedmiotu - czasem konieczne jest sporządzenie pracy pisemnej, projektu, czasem współpraca w grupie.

Weryfikacja efektów kształcenia następuje w toku sesji egzaminacyjnych, odbywania praktyk studenckich oraz egzaminu dyplomowego. Zgodnie z Regulaminem Studiów uchwalonym przez Senat Uniwersytetu Szczecińskiego w dniu 15 marca 2015 [Uchwała 19/2015] zaliczeniu podlegają kolejne semestry zgodnie z programem studiów. Warunkiem zaliczenia semestru jest uzyskanie zaliczenia wszystkich przedmiotów/modułów i praktyk przewidzianych w planie studiów oraz uzyskanie od początku studiów łącznej liczby punktów ECTS zgodnej z programem studiów z uwzględnieniem dopuszczanego deficytu punktów, który powinien być uzupełniony do końca ostatniego semestru studiów). Warunki zaliczenia przedmiotu/modułu studiów oraz praktyk są również regulowane Regulaminem studiów (§§ 34 – 43) i nie odbiegają od powszechnie stosowanych praktyk. Studia pierwszego stopnia oraz drugiego stopnia oraz obecnie kończą się złożeniem pracy dyplomowej i egzaminem dyplomowym (według § 53 Regulaminu). Szczegółowe uregulowania dotyczące procesu dyplomowania i pracy dyplomowej zawierają §§ 53 – 60 Regulaminu.

W załączniku 6 przedstawione zostały losowo wybrane prace etapowe oraz wyniki egzaminów końcowych, które do tej pory były formą pozwalającą na uzyskanie dyplomu ukończenia studiów I stopnia.

W ocenie studentów stosowane metody sprawdzania i oceniania w skuteczny sposób weryfikują uzyskiwanie zakładanych efektów kształcenia. Studenci wskazali, że sposoby weryfikowania efektów kształcenia zależne są od specyfiki przedmiotu - czasem konieczne jest sporządzenie pracy pisemnej, projektu, czasem współpraca w grupie.

1.7.2; System sprawdzania i oceniania efektów kształcenia jest przejrzysty – studenci są informowani przez nauczycieli akademickich o zasadach zaliczenia każdego z przedmiotów, podawane są im dokładne wymagania, sposób oceniania, punktacja. W ich ocenie są oceniani obiektywnie, mają też możliwość wglądu do prac etapowych. Studenci o terminach egzaminów są informowani z odpowiednim wyprzedzeniem, wyniki egzaminów czy zaliczeń pojawiają się terminowo, a data ewentualnego egzaminu czy zaliczenia poprawkowego ustalana jest z uwzględnieniem czasu koniecznego do nauki na podejście poprawkowe.

Przyjęty na US system weryfikacji efektów kształcenia należy zatem uznać za przejrzysty, jasno definiujący warunki potwierdzania efektów kształcenia na kolejnych etapach oraz uwzględniający wszystkie niezbędne elementy. Klasyczny system ocen zapewnia pełną ewaluację stopnia osiągnięcia przez studenta efektów kształcenia. Na ocenianym kierunku Jednostka nie prowadzi kształcenia na odległość. Podczas spotkania z Zespołem Oceniającym PKA studenci pozytywnie ocenili system sprawdzania i oceniania efektów kształcenia, członek ZO PKA odczytał kilka przykładowych efektów kształcenia, a studenci potwierdzili, że egzamin czy zaliczenie konstruowane są tak, aby osiągnięcie każdego z nich można było zweryfikować.

2. Ocena spełnienia kryterium 1.7 z uwzględnieniem od 1.7.1. do 1.7.2 - w pełni

3. Uzasadnienie oceny

Podczas spotkania z Zespołem Oceniającym PKA studenci pozytywnie ocenili system sprawdzania i

oceniań efektów kształcenia, członek ZO PKA odczytał kilka przykładowych efektów kształcenia, a studenci potwierdzili, że egzamin czy zaliczenie konstruowane są tak, aby osiągnięcie każdego z nich można było zweryfikować. Jednostka w pełni realizuje zadania określone w kryterium 1.7 co stwierdzono w czasie wizytacji i przedstawiono w opisie stanu faktycznego.

2. Liczba i jakość kadry naukowo-dydaktycznej oraz prowadzone w jednostce badania naukowe zapewniają realizację programu kształcenia na ocenianym kierunku oraz osiągnięcie przez studentów zakładanych efektów kształcenia

Ocena spełnienia kryterium 2: w pełni

Uzasadnienie oceny w odniesieniu do kryterium 2

Spełnione zostały wszystkie kryteria formalne dotyczące zaliczenia do minimum kadrowego. Dorobek naukowy oraz kompetencje dydaktyczne nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia na ocenianym kierunku studiów są adekwatne do realizowanego programu i zakładanych efektów kształcenia. Prowadzona polityka kadrowa umożliwia właściwy dobór kadry, motywuje nauczycieli do podnoszenia kwalifikacji naukowych i rozwijania kompetencji dydaktycznych oraz sprzyja umiędzynarodowieniu kadry naukowo-dydaktycznej.

Zalecenia w odniesieniu do kryterium 2

W przypadku jednej osoby spośród nauczycieli akademickich zgłoszonych do minimum kadrowego wskazane jest zintensyfikowanie działalności naukowej. Poza tym brak zaleceń.

2.1 Nauczyciele akademicki stanowiący minimum kadrowe posiadają dorobek naukowy zapewniający realizację programu studiów w obszarze wiedzy odpowiadającym obszarowi kształcenia, wskazanemu dla tego kierunku studiów, w zakresie jednej z dyscyplin naukowych, do których odnoszą się efekty kształcenia określone dla tego kierunku. Struktura kwalifikacji nauczycieli akademickich stanowiących minimum kadrowe odpowiada wymogom prawa określonym dla kierunków studiów o profilu ogólnoakademickim, a ich liczba jest właściwa w stosunku do liczby studentów ocenianego kierunku.*

Opis stanu faktycznego

Na podstawie danych zawartych w Raporcie Samooceny oraz dokumentacji przedłożonej do wglądu podczas wizytacji, a także przeprowadzonych rozmów dokonano analizy spełnienia wymagań dotyczących minimum kadrowego, w której uwzględniono posiadane tytuły i stopnie naukowe, specjalizację naukową oraz dorobek naukowy nauczycieli akademickich zgłoszonych do tego minimum. Analizie poddane zostały obciążenia dydaktyczne w bieżącym roku akademickim oraz złożone oświadczenia o wyrażeniu zgody na wliczenie do minimum kadrowego. Uczelnia zgłosiła 10 nauczycieli akademickich, w tym 4 w grupie samodzielnych pracowników nauki oraz 6 w grupie nauczycieli posiadających stopień naukowy doktora.

Dla kierunku „geografia” wskazane jest spełnienie warunków określonych w rozporządzeniu MNiSW z dnia 3 października 2014 r. w sprawie warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku i poziomie kształcenia (Dz.U. z 2014 r. poz. 1370). A zatem wszyscy nauczyciele zaproponowani do minimum kadrowego (10 osób) spełniają zapisy określone w & **13 pkt.1** powyższego rozporządzenia, tj.: „nauczyciel akademicki może być zaliczony do minimum kadrowego, jeżeli został zatrudniony w uczelni nie później niż od początku semestru studiów”, a także w & **13 pkt. 2**, tj.: nauczyciel akademicki może być wliczony do minimum kadrowego w danym roku akademickim, jeżeli prowadzi na danym kierunku studiów zajęcia dydaktyczne w wymiarze co najmniej 30 godzin zajęć dydaktycznych, w przypadku nauczycieli akademickich posiadających tytuł naukowy profesora lub stopień naukowy doktora habilitowanego i co najmniej 60 godzin zajęć dydaktycznych, w przypadku nauczycieli akademickich posiadających stopień naukowy doktora. Skład minimum kadrowego spełnia warunki określone w & **14 pkt. 1** powyższego rozporządzenia. W wyniku weryfikacji akt osobowych osób stanowiących minimum kadrowe stwierdza się, iż wszystkie te czki zawierają kopie dokumentów poświadczających uzyskanie stopni i tytułów naukowych poświadczonych za zgodność z oryginałem, a umowy o pracę zawierają wymagane prawem elementy.

Z dokumentacji, i z oświadczeń o wyrażeniu zgody na wliczenie do minimum kadrowego wynika, iż

wszystkie osoby zgłoszone do minimum kadrowego spełniają warunki określone w **art. 112a** ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym. Zgodę na wliczenie do minimum kadrowego ocenianego kierunku studiów na poziomie studiów I stopnia wyraziło 10 osób, w tym 2 osoby posiadające tytuł naukowy profesora, dwie posiadające stopień naukowy doktora habilitowanego oraz 6 osób w grupie posiadających stopień naukowy doktora. Nauczyciele akademicy stanowiący minimum kadrowe posiadają dorobek naukowy w dyscyplinach geografia i geologia, (a więc z dziedziny Nauk o Ziemi wchodzącej w obszar nauk przyrodniczych). Stosunek liczby nauczycieli akademickich stanowiących minimum kadrowe do liczby studentów kierunku spełnia wymagania § 17 ust. 1 pkt. 9 w/w rozporządzenia i wynosi 1:3. Liczba studentów na ocenianym kierunku studiów to 31.

Ocena spełnienia kryterium 2.1 - w pełni

Uzasadnienie oceny.

Wymagania formalne odnośnie minimum kadrowego ocenianego kierunku, określone w wyżej wymienionym rozporządzeniu, zostały spełnione całkowicie. Liczba i struktura kompetencji nauczycieli wliczanych do minimum kadrowego nie budzi żadnych wątpliwości. Spełniony jest wymóg reprezentowania przez osoby stanowiące minimum kadrowe obszarów wiedzy odpowiadających obszarom kształcenia, do których odnoszą się efekty kształcenia. Nauczyciele akademicy stanowiący minimum kadrowe posiadają dorobek naukowy zapewniający realizację programu studiów w obszarze nauk przyrodniczych, czyli w obszarze wiedzy odpowiadającym obszarowi kształcenia, wskazanemu dla tego kierunku studiów, w zakresie jednej z dyscyplin naukowych (geografia, geologia), do których odnoszą się efekty kształcenia określone dla tego kierunku. W przypadku jednego nauczyciela akademickiego zaleca się zintensyfikowanie badań naukowych.

2.2 Dorobek naukowy, doświadczenie w prowadzeniu badań naukowych oraz kompetencje dydaktyczne nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia na ocenianym kierunku są adekwatne do realizowanego programu i zakładanych efektów kształcenia. W przypadku, gdy zajęcia realizowane są z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość, kadra dydaktyczna jest przygotowana do prowadzenia zajęć w tej formie.*

1. Opis stanu faktycznego

Liczba pracowników naukowo-dydaktycznych (32) prowadzących zajęcia na studiach I stopnia kierunku „geografia” (studia I stopnia), ich kwalifikacje, dorobek naukowy i kompetencje dydaktyczne są adekwatne do realizowanego programu i zakładanych efektów kształcenia. Kadra składa się z 6 profesorów tytularnych, 8 doktorów habilitowanych, 10 doktorów i 8 magistrów. Zdecydowanie przeważają specjaliści z dziedziny Nauk o Ziemi, dyscypliny geografia. Za wysoki poziom kadry dydaktycznej Wydziału odpowiedzialny jest Dziekan, który wraz z ZKJPK dokonuje systematycznej analizy i oceny kadry w zakresie: zapewnianie odpowiedniej liczby nauczycieli akademickich zgodnie z obowiązującymi przepisami. Dotyczy to przede wszystkim wymagań odnoszących się do minimum kadrowego, zgodności dorobku naukowego i kwalifikacji kadry dydaktycznej oraz jej doświadczenia zawodowego z zakładanymi efektami kształcenia, prawidłowości i zgodności z obowiązującymi przepisami przydzielania pracownikom obowiązków dydaktycznych, w szczególności dotyczących prowadzenia przez nich wykładów, seminariów i prac dyplomowych (procedura WNOZ/ 6.1).

Dorobek naukowy nauczycieli prowadzących zajęcia na kierunku „geografia”, zarówno należących do minimum kadrowego (10), jak i tych spoza minimum (22), jest znaczący i odpowiada założeniom programu kształcenia i efektom kształcenia. W zainteresowaniach badawczych kadry mieszczą się zagadnienia należące do modułu przedmiotów podstawowych i kierunkowych, a także specjalistyczne kompetencje. Kadra jest doświadczona w prowadzeniu klasycznego zespołu przedmiotów geograficznych, duży nacisk kładzie się na przedmioty z zakresu geografii społeczno-ekonomicznej (geografia handlu, komunikacji i usług; geografia ludności, geografia osadnictwa, polityczna, przemysłu, rolnictwa, i rybołówstwa) i geografii fizycznej (geomorfologia, hydrologia, meteorologia i klimatologia) oraz z zakresu kartografii, GIS i teledetekcji – jako podstawowych metod stosowanych w geografii a także z geografii regionalnej. Pod względem podziału specjalności badawczych struktura kwalifikacji kadry i jej kompetencje są adekwatne względem założeń programowych. Doświadczenie dydaktyczne większości nauczycieli jest znaczące. Można się dopatrywać słabości w obsadzie niektórych przedmiotów, np. astronomiczne podstawy geografii, gleboznawstwo i geografia gleb, ale

mieszczą się one w granicach ich formalnych kwalifikacji w dyscyplinie geografia. Trudno jest prowadzić użyteczne dla dydaktyki badania specjalistyczne we wszystkich subdyscyplinach.

Hospitacja wykładów i ćwiczeń [por. załącznik 6] pozwala stwierdzić, iż prowadzone są one zgodnie ze specjalizacją prowadzącego zajęcia z przedmiotem i jego efektami kształcenia.

2. Ocena spełnienia kryterium 2.2 – w pełni

3. Uzasadnienie oceny

Dorobek naukowy oraz kompetencje dydaktyczne nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia na ocenianym kierunku należy uznać za adekwatne do realizowanego programu i zakładanych efektów kształcenia. Kadra stanowiąca minimum dysponuje wysokimi kompetencjami w zakresie geografii podstawowych i kierunkowych zajęć, a także zajęć z geologii dynamicznej i historycznej oraz specjalistycznych związanych m.in. ze środowiskiem przyrodniczym strefy brzegowej.

2.3 Prowadzona polityka kadrowa umożliwia właściwy dobór kadry, motywuje nauczycieli akademickich do podnoszenia kwalifikacji naukowych i rozwijania kompetencji dydaktycznych oraz sprzyja umiędzynarodowieniu kadry naukowo-dydaktycznej.

1. Opis stanu faktycznego

Polityka kadrowa opiera się na zasadach oceny indywidualnego rozwoju naukowego i efektów pracy dydaktycznej. Potencjał naukowy tego środowiska jest dość znaczący, widać indywidualny rozwój naukowy kadry prowadzącej zajęcia na ocenianym kierunku studiów, czego dowodem są awanse na tytuł profesora (2), habilitacje (3), doktoraty (7) – w ciągu ostatnich pięciu lat.

Liczby te wskazują, iż system wspierania rozwoju kadry naukowej funkcjonuje bardzo dobrze. Wszyscy nauczyciele akademicy podlegają okresowej ocenie, która przeprowadzana jest nie rzadziej niż raz na dwa lata, a w przypadku nauczyciela akademickiego posiadającego tytuł naukowy profesora nie rzadziej niż raz na cztery lata. Oceny dokonuje Komisja powołana przez Radę Wydziału Nauk o Ziemi. W ocenie brany jest pod uwagę dorobek naukowy, uwzględnia się także aktywność dydaktyczną, w tym oceny uzyskane z ankiet studenckich oraz hospitacje zajęć. Procedury oceny kadry dydaktycznej są szczegółowo sprecyzowane w WSZJK i należy je uznać za właściwe. Wydział motywuje pracowników do podnoszenia kwalifikacji (m.in. poprzez nagrody rektorskie oraz z tzw. Rezerwy Dziekana). Regulamin nagród przewiduje również (z puli dla młodych pracowników) możliwość bezpłatnej publikacji wskazanych do nagrody prac. Młodzi pracownicy mają także możliwość podnoszenia swoich umiejętności dydaktycznych poprzez uczestniczenie w organizowanych przez Uczelnię kursach, szkoleniach m.in. dotyczących nowoczesnych technik multimedialnych, metod i technik kształcenia na odległość.

Kadra dydaktyczna podnosi swoje kwalifikacje również na skutek ożywionej współpracy zagranicznej. Na arenie międzynarodowej pracownicy uczestniczyli w licznych konferencjach i innych formach współpracy międzynarodowej (pokłosiem współpracy z zagranicą oraz grantów międzynarodowych jest 119 publikacji w językach obcych, a w ostatnich trzech latach 21 pracowników jednostki prowadziło wykłady za granicą, zaś 18 z zagranicy). Odnotowano również kontakty w ramach programu Erasmus i Erasmus +. Stabilizacji kadry stanowiącej minimum nie sprzyja zbyt niski nabór kandydatów na studia geograficzne – w roku akademickim 2013/2014 na skutek całkowitego braku naboru Władze Wydziału zmuszone były do zmiany składu minimum kadrowego by spełnić wymagania formalne zgodnie z obowiązującymi przepisami.

Na spotkaniu z nauczycielami krytykowano system KRK, który zabiera im dużo czasu na działania biurokratyczne. Zwrócono także uwagę na niekorzystne ich zdaniem rozwiązania ogólnouniwersyteckie, jak: brak ustalonej wersji systemu elektronicznego zwiększający nakład pracy biurowej (częste zmiany systemu powodują konieczność ciągłego uaktualniania sylabusów do nowej wersji systemu); brak górnego ograniczenia grup laboratoryjnych; niedoskonały system ankietyzacji studentów (pytania, nieodpowiednie terminy ankietyzacji); utrudnienia w bezpośrednim promowaniu kierunków studiów (promocja musi się odbywać poprzez Uniwersyteckie Biuro Promocji); ograniczenia w możliwościach tworzenia specjalności. Uwagi te zostały przedstawione Władzom Uczelni i Wydziału na spotkaniu podsumowującym wizytację.

2. Ocena spełnienia kryterium 2.3 - w pełni

3. Uzasadnienie oceny.

Polityka kadrowa wspiera skutecznie indywidualny rozwój nauczycieli akademickich i liczni z nich są wizytówką Uniwersytetu, ale brak stabilności studiów geograficznych nie sprzyja perspektywie stabilizacji kadry. Wydział motywuje nauczycieli akademickich do podnoszenia kwalifikacji

naukowych i rozwijania kompetencji dydaktycznych oraz sprzyja umiędzynarodowieniu kadry naukowo-dydaktycznej.

2.4 Jednostka prowadzi badania naukowe w zakresie obszaru/obszarów wiedzy, odpowiadającego/odpowiadających obszarowi/obszarom kształcenia, do którego/których został przyporządkowany kierunek, a także w dziedzinie/dziedzinach nauki oraz dyscyplinie/dyscyplinach naukowych, do których odnoszą się efekty kształcenia.*

1. Opis stanu faktycznego

Badania naukowe prowadzone są w funkcjonujących na Wydziale ośmiu zakładach instytutowych, jednej pracowni oraz w czterech wydziałowych katedrach. Obejmują praktycznie wszystkie podstawowe dyscypliny z dziedziny nauk o Ziemi, a w szczególności takie subdyscypliny jak: geografii fizyczną, społeczno-ekonomiczną, geografii regionalną i teledetekcję, hydrologię i gospodarkę wodną, klimatologię i meteorologię, a także prowadzone są w zakresie oceanografii i oceanologii, geologii morza, geologii czwartorzędu i paleogeografii oraz turystyki i rekreacji. Szczegółowy zakres prowadzonych na WNoZ zadań badawczych zawiera zał.4. Raportu Samooceny (łącznie jest to 40 tematów badawczych).

Zdefiniowane dla przyjętych dyscyplin efekty kształcenia mają oparcie w zaawansowanych badaniach naukowych i licznych publikacjach, których znaczna część znajduje odzwierciedlenie w wysoko punktowanych wydawnictwach krajowych i zagranicznych.

Prowadzone badania i ich wyniki w znacznym stopniu zapewniają możliwość kształcenia i kształtowania założonych efektów obszarowych i dyscyplin, w szczególności nabycia wiedzy, samodzielnego krytycznego myślenia, otwartości umysłu, kreatywności oraz innych licznych umiejętności.

2. Ocena spełnienia kryterium 2.4 – w pełni

3. Uzasadnienie oceny

Środowisko jest bardzo aktywne naukowo i twórcze w wymienionych dyscyplinach badawczych. Badania naukowe prowadzone na WNoZ US w pełni odpowiadają obszarowi wiedzy i dyscyplinom do których został przyporządkowany kierunek studiów.

2.5 Rezultaty prowadzonych w jednostce badań naukowych są wykorzystywane w projektowaniu i doskonaleniu programu kształcenia na ocenianym kierunku oraz w jego realizacji.

1. Opis stanu faktycznego

Program studiów zarówno w module przedmiotów podstawowych i kierunkowych, jak również na seminariach i specjalistycznych zajęciach do wyboru ma odniesienie do kompetencji kadry i jej zainteresowań badawczych. Potwierdzają to sylabusy, zwłaszcza ich część szczegółowa, a także hospitacje i ewaluacja zajęć. Zajęcia przydzielane są przede wszystkim zgodnie z dorobkiem naukowym nauczycieli akademickich, a wysokie kompetencje kadry przekładają się na program i poziom zajęć. Tylko w pojedynczych wypadkach ten związek jest słabszy (gleboznawstwo i geografia gleb, astronomiczne podstawy geografii), co widoczne jest w treści sylabusów. Warto też podkreślić, (co wynika z Raportu Samooceny), iż proces tworzenia koncepcji kształcenia na ocenianym kierunku studiów opierał się o wieloletnie doświadczenie pracowników i o ich zainteresowania badawcze. Do badań prowadzonych przez Jednostkę włączani są także studenci, zarówno studiów I, jak i II stopnia. Studenci „geografii” (I stopnia) wdrażani są do badań naukowych w trakcie zajęć laboratoryjnych, seminariów oraz ćwiczeń terenowych z geomorfologii, geologii morza, a także biorąc udział w rejsach szkoleniowych oraz letnich szkołach. co wskazuje, że realizacja zadań badawczych wykorzystywana jest w procesie dydaktycznym. Z przedstawionej w trakcie wizytacji dokumentacji wynika, że w latach 2010-2014 studenci współuczestniczyli w licznych projektach i granatach badawczych, m. in. w projekcie nt. **GENERATION BALT - LINKING MARITIME EDUCATION WITH THE CHANGING JOB MARKET FOR A NEW GENERATION OF BALTIC SEA EXPERTS**, a poruszana w nich problematyka badawcza stanowi często tematy prac dyplomowych.

2. Ocena spełnienia kryterium 2.5 – w pełni

3. Uzasadnienie oceny:

Wysoka aktywność naukowa kadry przekłada się na kompetentną i aktualizowaną naukowo dydaktykę. W realizacji badań aktywnie uczestniczą studenci.

3. Współpraca z otoczeniem społecznym, gospodarczym lub kulturalnym w procesie kształcenia
Ocena spełnienia kryterium 3: w pełni

Uzasadnienie oceny w odniesieniu do kryterium 3

Współpraca Jednostki z otoczeniem społeczno-gospodarczym w procesie kształcenia jest widoczna i wystarczająca do osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia. W procesie kształtowania koncepcji kształcenia i dostosowania programu studiów do oczekiwań rynku pracy brali udział potencjalni pracodawcy, w tym absolwenci kierunku „geografia”, a zwłaszcza przedstawiciele Państwowego Instytutu Geologicznego PIB, Urzędu Morskiego w Szczecinie, Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Szczecinie oraz przedsiębiorstwa Geofizyka Toruń S.A. Współpraca ta jest formalna, potwierdzona umowami. Poza tym jest znaczna liczba nieformalnych, lecz ważnych inicjatyw integrujących geografię ze środowiskiem zewnętrznym.

Zalecenia w odniesieniu do kryterium 3

Należy kontynuować i intensyfikować działania w celu rozwinięcia formalnie i nieformalnie zawiązanych związków z otoczeniem społecznym, w szczególności tych, które służą rozwojowi programów kształcenia uwzględniających postulaty interesariuszy zewnętrznych.

3.1 Jednostka współpracuje z otoczeniem społecznym, gospodarczym lub kulturalnym, w tym z pracodawcami i organizacjami pracodawców, w szczególności w celu zapewnienia udziału przedstawicieli tego otoczenia w określaniu efektów kształcenia, weryfikacji i ocenie stopnia ich realizacji, organizacji praktyk zawodowych, w przypadku, gdy w programie studiów na ocenianym kierunku praktyki te zostały uwzględnione.*

1. Opis stanu faktycznego

W procesie tworzenia aktualnego programu nauczania na kierunku geografia Jednostka konsultowała jego założenia z potencjalnymi pracodawcami. W dokumentacji znajdują się odpowiednie opinie potwierdzające przeprowadzone konsultacje. Wydział współpracuje również z różnymi instytucjami w ramach realizacji praktyk zawodowych. Pełną listę tych 10 instytucji zawiera Załącznik nr 5 Raportu Samooceny, jednakże nie dla wszystkich podmiotów przedstawiono umowy regulujące zakres praktyk i liczbę potencjalnie przyjmowanych studentów. Podmioty gospodarcze, w których studenci odbywają praktyki, biorą udział w ocenie stopnia realizacji efektów kształcenia poprzez odpowiednie opinie w dzienniczku praktyk. Wskazane jest jednak większe uporządkowanie formalnych ram współpracy z instytucjami zewnętrznymi.

2. Ocena spełnienia kryterium 3.1 - w pełni

3. Uzasadnienie oceny

Współpraca Jednostki z otoczeniem społeczno-gospodarczym w procesie kształcenia jest prowadzona i potwierdzona umowami. Można uznać, że jest ona wystarczająca do osiągnięcia założonych efektów kształcenia oraz do dostosowania profilu kształcenia do oczekiwań rynku pracy.

3.2 W przypadku prowadzenia studiów we współpracy lub z udziałem podmiotów zewnętrznych reprezentujących otoczenie społeczne, gospodarcze lub kulturalne, sposób prowadzenia i organizację tych studiów określa porozumienie albo pisemna umowa zawarta pomiędzy uczelnią a danym podmiotem.*

1. Opis stanu faktycznego

Studia na kierunku „geografia” nie są prowadzone we współpracy z podmiotami zewnętrznymi w rozumieniu art. 168 a, ani we współpracy z żadnym organem, o którym mowa w art.168b ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym.

4. Jednostka dysponuje infrastrukturą dydaktyczną i naukową umożliwiającą realizację programu kształcenia o profilu ogólniakademickim i osiągnięcie przez studentów zakładanych efektów kształcenia, a także prowadzenie badań naukowych

Ocena spełnienia kryterium 4: wyróżniająco

Uzasadnienie oceny w odniesieniu do kryterium 4

Jednostka dysponuje bardzo dobrą bazą dydaktyczną do prowadzenia kształcenia na kierunku geografia zapewniającą realizację efektów kształcenia właściwych dla tego kierunku oraz badań naukowych.

Jednostka zapewnia studentom ocenianego kierunku możliwość korzystania z zasobów

bibliotecznych i informacyjnych, w tym w szczególności dostęp do literatury obowiązkowej i zalecanej w sylabusach, oraz do Wirtualnej Biblioteki Nauki.

Zalecenia w odniesieniu do kryterium 4

Brak zaleceń

4.1 Liczba, powierzchnia i wyposażenie sal dydaktycznych, w tym laboratoriów badawczych ogólnych i specjalistycznych są dostosowane do potrzeb kształcenia na ocenianym kierunku, tj. liczby studentów oraz do prowadzonych badań naukowych. Jednostka zapewnia studentom dostęp do laboratoriów w celu wykonywania zadań wynikających z programu studiów oraz udziału w badaniach.*

Opis stanu faktycznego

Liczba, powierzchnia sal dydaktycznych, w tym specjalistycznych (laboratoria, pracownie komputerowe) są dostosowane do potrzeb kształcenia na ocenianym kierunku, tj. liczby studentów oraz do prowadzonych badań naukowych. Jednostka zapewnia studentom dostęp do infrastruktury w celu wykonywania zadań wynikających z programu studiów oraz udziału w badaniach.

Należy zaznaczyć, iż Wydział posiada własną jednostkę pływającą – kuter badawczy SNB-US-1 oraz stację odbioru obrazów satelitarnych – HRPT, a także automatyczną stację meteorologiczną Vaisala. Od 2012 roku działa również terenowa placówka naukowo-dydaktyczna Wydziału - Stacja Morska Uniwersytetu Szczecińskiego w Międzyzdrojach. Wszystkie laboratoria wyposażone są w specjalistyczną aparaturę badawczą. Zespoły naukowo-dydaktyczne WNoZ dysponują ponadto szeregiem urządzeń umożliwiających prowadzenie badań terenowych, zarówno w środowisku lądowym, jak i morskim. Zajęcia dydaktyczne realizowane są również w Muzeum Geologicznym posiadającym kolekcje minerałów i skał. Obecnie na Wydziale Nauk o Ziemi trwają prace nad budową i wyposażeniem Centrum Dydaktyczno-Badawczego Nauk Przyrodniczych Uniwersytetu Szczecińskiego. Projekt ten dofinansowany jest z Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko, priorytet: XIII „Infrastruktura szkolnictwa wyższego”, działanie 13.1. „Infrastruktura szkolnictwa wyższego”. Zakończenie budowy Centrum planowane jest na koniec 2015 roku. Budynek będzie spełniał rolę interdyscyplinarnego centrum przeznaczonego dla studentów kierunków przyrodniczych realizowanych na Wydziale Nauk o Ziemi oraz Wydziale Biologii Uniwersytetu Szczecińskiego. Uzyskane wsparcie na realizację projektu umożliwi budowę nowoczesnych laboratoriów wraz z wyposażeniem w aparaturę wykorzystywaną w procesie dydaktycznym. Szczegółowy wykaz infrastruktury naukowo-badawczej oraz wyposażenia laboratoriów, stacji morskiej i kutra przedstawia zał. nr 9. Raportu Samooceny. Studenci obecni na spotkaniu z ZO PKA nie wnosili uwag do stanu infrastruktury dydaktycznej, w tym sportowej, a także do jej dostępności. Z ich punktu widzenia baza dydaktyczna dostosowana jest do form zajęć, każdy student ma miejsce w salach zajęciowych, w przypadku zajęć w pracowni komputerowej każdy student ma swoje stanowisko pracy. Studenci mają możliwość korzystania ze specjalistycznego oprogramowania (np. GIS), czy korzystania z infrastruktury w celu prowadzenia badań (projektów, przygotowania na konferencje naukowe).

Studenci pozytywnie ocenili także infrastrukturę instytucji, w których prowadzone są praktyki zawodowe, wskazali, że znajduje się tam wszelkie niezbędne wyposażenie do wykonywania powierzonych im zadań.

2. Ocena spełnienia kryterium 4.1 - wyróżniająco

3. Uzasadnienie oceny:

O odpowiedniej bazie dydaktycznej dostosowanej do potrzeb kształcenia na ocenianym kierunku świadczy treść dokumentów przedstawionych przez Jednostkę. Została ona potwierdzona przez ZO podczas wizytacji pomieszczeń dydaktycznych. Studenci pozytywnie wypowiedali się o bazie dydaktycznej Uczelni, zarówno, jeśli chodzi o wyposażenie sal zajęciowych, ich powierzchnię oraz liczbę.

4.2 Jednostka zapewnia studentom ocenianego kierunku możliwość korzystania z zasobów bibliotecznych i informacyjnych, w tym w szczególności dostęp do lektury obowiązkowej i zalecanej w sylabusach, oraz do Wirtualnej Biblioteki Nauki.*

1. Opis stanu faktycznego

Wydział Nauk o Ziemi US jest zlokalizowany w bezpośrednim sąsiedztwie uniwersyteckiej Biblioteki Głównej, stąd nie dysponuje odrębną biblioteką i czytelnią. Jak wynika z informacji przedstawionych

w Raporcie Samooceny Biblioteka Główna US jest obecnie największą w regionie biblioteką akademicką, zarówno pod względem zgromadzonego księgozbioru, jak i liczby obsługiwanych użytkowników. Zbiory Biblioteki Głównej obejmują: ponad 770 000 voluminów wydawnictw zwartych, ponad 120 000 vol. wydawnictw ciągłych, ponad 270 000 jednostek zbiorów specjalnych. (łącznie: ponad 1 170 000 jednostek bibliotecznych). Biblioteka Główna pełni centralną funkcję gromadzenia i opracowywania zbiorów. Wyposażone wnętrza oferują miejsca dla ponad 160 czytelników (Czytelnia Książek, Czytelnia Czasopism, Oddział Informacji Naukowej, Centrum Dokumentacji Europejskiej oraz Sekcja Zbiorów Specjalnych). Księgozbiór Biblioteki US kompletowany jest w oparciu o kierunki studiów i procesy naukowo-badawcze prowadzone na Uniwersytecie. Na uwagę zasługuje niezwykle cenny, unikatowy w skali kraju zbiór dokumentów kartograficznych – map dawnego Księstwa Pomorskiego, planów i rycin (w skład tej kolekcji wchodzi także starodruki) oraz map morskich z wybrzeżem.

Zasoby biblioteczne oraz dostęp do źródeł elektronicznych i zasobów cyfrowych baz danych on-line stwarza studentom i pracownikom dobre warunki do korzystania z krajowego i zagranicznego dorobku naukowego. Powszechnie udostępnione są takie bazy jak: BazTech-Bartol, EBSCO, NATURE, SCIENCE DIRECT i WILEY. Przedstawiciel WNoZ sprawdza zasoby Biblioteki pod kątem dostępu studentów do literatury wskazanej w sylabusach i corocznie przedstawia Dyrekcji Biblioteki listę niezbędnych zakupów. Studenci ocenianej jednostki mają dostęp do Wirtualnej Biblioteki Nauki poprzez sieć Wi-Fi. Z uwagi na lokalizację Biblioteki Głównej Uniwersytetu Szczecińskiego Wydział Nauk o Ziemi US nie posiada oddzielnego księgozbioru – studenci mają możliwość korzystania ze zbiorów ogólnouczelnianych, które znajdują się nieopodal Wydziału. Studenci wskazali, że zbiory biblioteczne są bardzo bogate, znajdują się w nich książki wskazane z sylabusach przedmiotowych jako literatura podstawowa, jest też wiele pozycji z listy literatury uzupełniającej. Studenci wskazali, że jest możliwość składania zapotrzebowania na książki, których nie ma w zasobach bibliotecznych, a ich zakup realizowany jest sukcesywnie.

Studenci mają dostęp do czasopism prenumerowanych przez Uczelnię oraz do wydań elektronicznych, mają też możliwość korzystania ze specjalnego oprogramowania w domu – na podstawie przydzielanych kodów (np. GIS).

Biblioteka otwarta jest od poniedziałku do soboty, w poniedziałki od godziny 9.00 do 15.00, od wtorku do piątku od godziny 9.00 do 18.45, a w soboty od godziny 9.00 do godziny 14.00. Studenci wskazali, że godziny otwarcia biblioteki (szczególnie od wtorku do piątku) są bardzo dobre, pozwalają im na korzystanie z zasobów także w godzinach popołudniowych i wieczornych, co jest bardzo przydatne szczególnie dla studentów, którzy w godzinach dopołudniowych i wczesnopopołudniowych mają zajęcia.

2. Ocena spełnienia kryterium 4.2 - wyróżniająco

3. Uzasadnienie oceny

Jednostka zapewnia studentom ocenianego kierunku możliwość korzystania z zasobów bibliotecznych, w tym w szczególności dostęp do niezbędnej literatury oraz do Wirtualnej Biblioteki w stopniu zadawalającym. Zasoby biblioteczne zostały bardzo dobrze ocenione przez studentów wizytowanego kierunku, którzy odnieśli się zarówno do dostępności do literatury podstawowej, literatury uzupełniającej i godzin otwarcia biblioteki.

4.3 W przypadku, gdy prowadzone jest kształcenie na odległość, jednostka umożliwia studentom i nauczycielom akademickim dostęp do platformy edukacyjnej o funkcjonalnościach zapewniających co najmniej udostępnianie materiałów edukacyjnych (tekstowych i multimedialnych), personalizowanie dostępu studentów do zasobów i narzędzi platformy, komunikowanie się nauczyciela ze studentami oraz pomiędzy studentami, tworzenie warunków i narzędzi do pracy zespołowej, monitorowanie i ocenianie pracy studentów, tworzenie arkuszy egzaminacyjnych i testów.

Opis stanu faktycznego

Nie dotyczy. Oceniona jednostka nie prowadzi kształcenia na odległość.

5. Jednostka zapewnia studentom wsparcie w procesie uczenia się, prowadzenia badań i wchodzenia na rynek pracy

Ocena spełnienia kryterium 5: w pełni

Uzasadnienie oceny w odniesieniu do kryterium 5:

Studenci mają na ocenianym kierunku pełną opiekę naukową i materialną, dostęp do informacji. Uczelnia stwarza im możliwości wyjazdów zagranicznych. Obsługa administracyjna studentów pomimo niewielkich uwag jest oceniana przez nich pozytywnie. Organizacja praktyk i aktywność Akademickiego Biura Karier daje kontakty z otoczeniem społeczno/gospodarczym co ułatwia wejście na rynek pracy. Studenci niepełnosprawni są otaczani opieką a pojawiające się problemy mogą być sprawnie rozwiązywane.

Zalecenia w odniesieniu do kryterium 5

Zaleca się by przeprowadzić szeroko zakrojoną akcję informacyjną przybliżającą studentom zasady wyjazdu w ramach programu Erasmus czy MOST i zachęcającą do korzystania z tej formy wymiany międzynarodowej. Sugeruje się, aby informacje o działalności Biura ds. Osób Niepełnosprawnych dostępne były nie tylko z poziomu strony Uczelni, ale także by na stronie wydziałowej znajdował się odnośnik do zakładki BON a w zakładce „kontakty” podane zostały nie tylko numery telefonów i adres lecz także adres e-mail, aby była możliwość kontaktu z pracownikami Biura za pomocą poczty elektronicznej.

5.1 Pomoc naukowa, dydaktyczna i materialna sprzyja rozwojowi naukowemu, społecznemu i zawodowemu studentów, poprzez zapewnienie dostępności nauczycieli akademickich, pomoc w procesie uczenia się i skutecznym osiągnięciu zakładanych efektów kształcenia oraz zdobywaniu umiejętności badawczych, także poza zorganizowanymi zajęciami dydaktycznymi. W przypadku prowadzenia kształcenia na odległość jednostka zapewnia wsparcie organizacyjne, techniczne Akademickiego metodyczne w zakresie uczestniczenia w e-zajęciach.*

1. Opis stanu faktycznego

Opieka dydaktyczna:

Jednostka wspiera studentów głównie przy udziale nauczycieli akademickich. Są oni dostępni dla studentów na zajęciach, konsultacjach, za pośrednictwem poczty e-mail czy poprzez indywidualne kontakty ze studentami.

Studenci wskazali, że jednym z mechanizmów motywujących jest stypendium rektora dla najlepszych studentów, jednak fakt, że może je uzyskać nie więcej niż 10 % studentów sprawia, że jest ono praktycznie nieosiągalne dla większości studentów kierunku - także tych z dobrymi wynikami w nauce. Studenci wskazali jednak, że są informowani o kryteriach otrzymania stypendium i terminach składania odpowiednich wniosków.

W ocenie studentów wszelkie skargi i wnioski zgłaszane przez studentów rozpatrywane są stosunkowo szybko, studenci wskazali jednak, że są to wnioski czy podania indywidualne – nie występowały oni np. do władz wydziału z ogólnostudencką petycją czy wnioskiem.

Zdaniem studentów literatura podana w sylabusach przedmiotowych jest co do zasady przydatna, konieczne jest zapoznanie się z literaturą podstawową, aby osiągnąć zakładane efekty kształcenia.

Studenci podkreślili, że mają wsparcie u nauczycieli akademickich, mogą zgłaszać zapotrzebowanie na zasoby biblioteczne (co często jest uwzględniane).

Opieka naukowa:

Studenci wskazali, że mają możliwość rozwijania swoich zainteresowań poprzez indywidualne konsultacje z wykładowcami, wskazali, że sami nie zawsze są zaangażowani w projekty naukowe czy badawcze, ale wiedzą, że w przypadku gdyby wyrazili taką chęć otrzymaliby niezbędną pomoc i wsparcie od nauczycieli akademickich.

Opieka materialna

Regulamin pomocy materialnej dostępny jest na stronie internetowej Uczelni, w zakładce „pomoc materialna” dostępne są także wzory podań, terminy składania dokumentów oraz inne informacje niezbędne do poprawnego złożenia wniosków. Studenci mają swój udział w systemie pomocy materialnej, są członkami komisji przyznającej stypendia.

Studenci są zadowoleni z oferowanych im form opieki – podali, że wszelkie informacje dostępne są na stronie internetowej oraz że w razie konieczności pracownicy administracyjni udzielają stosownych porad, pomagają wypełniać wnioski, przypominają o upływających terminach.

2. Ocena spełnienia kryterium 5.1 – w pełni

3. Uzasadnienie oceny

Studenci mają zapewnione wsparcie w procesie uczenia się, zarówno na płaszczyźnie opieki dydaktycznej, naukowej i materialnej. Studenci mają dostęp do wszelkich informacji związanych z

procesem uczenia się (pomoc materialna, naukowa, etc.) za pośrednictwem strony internetowej Uczelni, z której treścią zapoznali się członkowie Zespołu Oceniającego PKA.

5.2 Jednostka stworzyła warunki do udziału studentów w krajowych i międzynarodowych programach mobilności, w tym poprzez organizację procesu kształcenia umożliwiającą wymianę krajową i międzynarodową oraz nawiązywanie kontaktów ze środowiskiem naukowym.*

1. Opis stanu faktycznego

Uczelnia ma podpisane umowy w ramach programów mobilności studenckiej MOST oraz Erasmus +, studenci jednak nie korzystają z tej możliwości. Podczas spotkania z Zespołem Oceniającym PKA studenci podali, że nie znają kryteriów ubiegania się o możliwość wyjazdu, wskazali, że raczej nie są zainteresowani wyjazdem z uwagi na wysokie realne koszty uczestniczenia w programie – ostatni wyjazd w ramach programu Erasmus odbył się w roku 2009/2010 i uczestniczyło w nim trzech studentów.

2. Ocena spełnienia kryterium 5.2 - znacząco

3. Uzasadnienie oceny

Jednostka stworzyła warunki do udziału w krajowych i międzynarodowych programach mobilności, jednak nie prowadzi szeroko zakrojonej akcji informacyjnej przybliżającej studentom zasady wyjazdu w ramach programu Erasmus czy MOST. Sugeruje się, aby przedstawić studentom sposób uznawania przedmiotów przy wyjeździe w ramach programu Erasmus, poinformować ich o kosztach udziału w stypendium i zorganizować cykl spotkań mających na celu zaznajomienie studentów z programem i ewentualne zachęcenie ich do udziału w nim.

5.3 Jednostka wspiera studentów ocenianego kierunku w kontaktach ze środowiskiem akademickim, z otoczeniem społecznym, gospodarczym lub kulturalnym oraz w procesie wchodzenia na rynek pracy, w szczególności, współpracując z instytucjami działającymi na tym rynku.*

1. Opis stanu faktycznego

Na terenie Uczelni istnieje bardzo prężnie działające Akademickie Biuro Karier Uniwersytetu Szczecińskiego, które organizuje szereg kursów, praktyk i warsztatów przeznaczonych studentów Uczelni. ABK oferuje swoją pomoc w zakresie przygotowywania CV, poszukiwania miejsc pracy czy programów stażowych. Na stronie internetowej ABK zawarte są wszelkie przydatne informacje – począwszy od zakresu działania, form oferowanej pomocy, poprzez aktualności, organizowane kursy, szkolenia czy spotkania.

Studenci podczas spotkania z Zespołem Oceniającym PKA wskazali, że bardzo cenią sobie działalność Akademickiego Biura Karier, do którego zgłaszają się po niezbędną pomoc.

Akademickie Biuro Karier oferuje studentom możliwość odbycia stażów czy praktyk, które niejednokrotnie kończą się zatrudnieniem studenta - stażysty. Pracownicy Biura Karier dbają o jakość posiadanych kontaktów, niejednokrotnie przeprowadzają wizytację miejsc, w których studenci odbywają praktyki czy staże, aby na bieżąco rozmawiać o kwestiach związanych z ich przeprowadzaniem.

2. Ocena spełnienia kryterium 5.3 - w pełni

3. Uzasadnienie oceny

Spotkanie z pracownikami Akademickiego Biura Karier, opinie studentów wygłaszane podczas spotkania z Zespołem Oceniającym PKA oraz lektura informacji i dokumentów zawartych na stronie internetowej ABK pozwoliła na konstatację, że Uczelnia stwarza bardzo dobre warunki kontaktu ze środowiskiem gospodarczo – społecznym.

5.4 Jednostka zapewnia studentom niepełnosprawnym wsparcie naukowe, dydaktyczne i materialne, umożliwiające im pełny udział w procesie kształcenia oraz w badaniach naukowych.

1. Opis stanu faktycznego

Na terenie Wydziału znajdują się udogodnienia dla osób z niepełnosprawnością ruchową - przy schodach zainstalowane są transportery, tzw. schodozłazy, toalety na terenie Wydziału są przystosowane dla osób niepełnosprawnych.

Studenci z niepełnosprawnościami mają możliwość ubiegania się o stypendium dla osób niepełnosprawnych, a jego wysokość zależy od stopnia niepełnosprawności.

Na terenie Uczelni osoby niepełnosprawni mogą korzystać z pomocy psychologa, przy Uczelni działa też Biuro ds. Osób Niepełnosprawnych, którego zadaniem jest proponowanie studentom niepełnosprawnym i przewlekłe chorym szereg rozwiązań, mających ułatwić im studiowanie.

<p>Na stronie internetowej Biura zawarty jest jego zakres działalności oraz dane kontaktowe.</p> <p>2. Ocena spełnienia kryterium 5.4 - <i>w pełni</i></p> <p>3. Uzasadnienie oceny</p> <p>Studenci niepełnosprawni mają zapewnione zaplecze naukowe, dydaktyczne oraz materialne, stworzona została specjalna jednostka, której zadaniem jest pomoc studentom niepełnosprawnym i przewlekle chorym jednak warto by informacje o działalności Biura ds. Osób Niepełnosprawnych dostępne były nie tylko z poziomu strony Uczelni, ale także by na stronie wydziałowej znajdował się odnośnik do zakładki BON a w zakładce „kontakty” podane zostały nie tylko numery telefonów i adres lecz także adres e-mail, aby była możliwość kontaktu z pracownikami Biura za pomocą poczty elektronicznej.</p>
<p>5.5 Jednostka zapewnia skuteczną i kompetentną obsługę administracyjną studentów w zakresie spraw związanych z procesem dydaktycznym oraz pomocą materialną, a także publiczny dostęp do informacji o programie kształcenia i procedurach toku studiów.</p> <p><i>1. Opis stanu faktycznego</i></p> <p>W ocenie studentów godziny otwarcia dziekanatu odpowiadają potrzebom studentów, co do zasady, jednak podczas spotkania z Zespołem Oceniającym PKA studenci wskazali, iż dobrym pomysłem byłoby wydłużenie pracy dziekanatu w okresie sesyjnym i na początku roku akademickiego, kiedy kolejki do dziekanatu są dłuższe niż w trakcie roku akademickiego, a czas jego otwarcia nie ulega wydłużeniu. Studenci wskazali, że wszelkie decyzje wydawane są terminowo, są oni też informowani np. o upływie terminu do składania wniosków stypendialnych.</p> <p>Studenci mieli zastrzeżenia odnośnie do ogłaszania planu zajęć - wskazali, że podawany jest on do wiadomości studentów ok. 4 – 5 dni przed rozpoczęciem kolejnego semestru/roku akademickiego, co w ich ocenie jest terminem zbyt późnym. Wskazali, że plan powinien być podany minimum z 2 – tygodniowym wyprzedzeniem.</p> <p>Wszelkie informacje zarówno odnoszące się do zasad przyznawania pomocy materialnej, do struktury programu kształcenia, planów zajęć są dostępne na stronie internetowej i są na bieżąco aktualizowane.</p> <p><i>2. Ocena spełnienia kryterium 5.5 – w pełni</i></p> <p><i>3. Uzasadnienie oceny</i></p> <p>Na podstawie opinii studentów, lektury strony internetowej Wydziału oraz analizy własnej można stwierdzić, iż Jednostka zapewnia skuteczną i kompetentną obsługę administracyjną studentów oraz publiczny dostęp do informacji o programie kształcenia i procedurach toku studiów.</p>
<p>6. W jednostce działa skuteczny wewnętrzny system zapewniania jakości kształcenia zorientowany na ocenę realizacji efektów kształcenia i doskonalenia programu kształcenia oraz podniesienie jakości na ocenianym kierunku studiów</p> <p><i>Ocena w odniesieniu do kryterium 6: w pełni</i></p>
<p><i>Uzasadnienie oceny w odniesieniu do kryterium 6</i></p> <p>Na Wydziale Nauk o Ziemi Uniwersytetu Szczecińskiego opracowano i stosuje się Wewnętrzny System Zapewnienia Jakości Kształcenia (WSZJK). Jego struktura jest przejrzysta. W tworzeniu i funkcjonowaniu Systemu biorą udział przedstawiciele wszystkich grup interesariuszy, w tym przedstawiciele pracodawców. Stosowane procedury oraz narzędzia umożliwiają doskonalenie jakości kształcenia. Stworzono też podstawy monitorowania i okresowej oceny działania Systemu. System zawiera procedury obejmujące wszystkie obszary istotne dla jakości kształcenia.</p>
<p>Zalecenia w odniesieniu do kryterium 6</p> <p>Zaleca się zwiększenie liczby przedstawicieli studentów w Radzie Wydziału, tak by skład spełniał wymogi ustawowe.</p> <p>Zaleca się by studenci mieli możliwości oceny zasad oceniania w formie ankietyzacji.</p> <p>Zaleca się stworzenie ankiety, która poza pytaniami związanymi z ocenianym przedmiotem zawierać też będzie część pytań ogólnych odnoszących się bezpośrednio do satysfakcji ze studiowania, oceny obsługi administracyjnej czy bazy dydaktycznej. Wyniki ankiet powinny być publikowane, a informacja o ich publikacji powinna być odpowiednio wyeksponowana, tak, aby dotarła do jak największej liczby osób.</p> <p>Należy usprawnić sposób komunikowania się i przepływu informacji, tak, aby studenci byli informowani o podejmowanych na ich rzecz działaniach. Temu mogą służyć cykliczne spotkania studentów kierunku z Władzami Wydziału, w celu omówienia bieżących kwestii związanych ze studiowaniem, zgłaszania uwag odnoszących się do ewentualnych zmian w planach i programach</p>

studiów oraz innych spraw co pozwoliłoby osobom zasiadającym w gremiach ds. jakości kształcenia w jeszcze większy sposób mieć wgląd w sprawy studenckie związane z nauką, procesem dydaktycznym czy opieką materialną.

Konieczne jest zintensyfikowanie działań mających wpływ na podniesienie kwalifikacji naukowych nauczycieli akademickich (ze stopniem naukowym doktora), gdyż dotychczasowe działania motywacyjne są niewystarczające.

6.1 Jednostka, mając na uwadze politykę jakości, wdrożyła wewnętrzny system zapewniania jakości kształcenia, umożliwiający systematyczne monitorowanie, ocenę i doskonalenie realizacji procesu kształcenia na ocenianym kierunku studiów, w tym w szczególności ocenę stopnia realizacji zakładanych efektów kształcenia i okresowy przegląd programów studiów mający na celu ich doskonalenie, przy uwzględnieniu:*

- 6.1.1 projektowania efektów kształcenia i ich zmian oraz udziału w tym procesie interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych,*
- 6.1.2 monitorowania stopnia osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia na wszystkich rodzajach zajęć i na każdym etapie kształcenia, w tym w procesie dyplomowania,
- 6.1.3 weryfikacji osiąganych przez studentów efektów kształcenia na każdym etapie kształcenia i wszystkich rodzajach zajęć, w tym zapobiegania plagiatom i ich wykrywania,*
- 6.1.4 zasad, warunków i trybu potwierdzania efektów uczenia się uzyskanych poza systemem studiów,
- 6.1.5 wykorzystania wyników monitoringu losów zawodowych absolwentów do oceny przydatności na rynku pracy osiągniętych przez nich efektów kształcenia,*
- 6.1.6 kadry prowadzącej i wspierającej proces kształcenia na ocenianym kierunku studiów, oraz prowadzonej polityki kadrowej,*
- 6.1.7 wykorzystania wniosków z oceny nauczycieli akademickich dokonywanej przez studentów w ocenie jakości kadry naukowo-dydaktycznej,
- 6.1.8 zasobów materialnych, w tym infrastruktury dydaktycznej i naukowej oraz środków wsparcia dla studentów,
- 6.1.9 sposobu gromadzenia, analizowania i dokumentowania działań dotyczących zapewniania jakości kształcenia,
- 6.1.10 dostępu do informacji o programie i procesie kształcenia na ocenianym kierunku oraz jego wynikach

6.1.1

Program i plan studiów oraz efekty kształcenia na kierunku „geografia” zostały przyjęte przez Radę Wydziału Nauk o Ziemi, a następnie zatwierdzone uchwałą przez Senat Uniwersytetu Szczecińskiego. Projekt efektów kształcenia opracowany został przez Zespół Kierunku ds. Jakości i Programów Kształcenia po uwzględnieniu konsultacji i opinii interesariuszy zewnętrznych (przedstawicieli instytucji i przedsiębiorstw funkcjonujących na rynku lokalnym i ogólnopolskim w obszarze właściwym dla prowadzonego kierunku studiów), a następnie sprawdzony przez Wydziałowy Zespół ds. Jakości Kształcenia i Programów Kształcenia oraz przez Uczelnianą Komisję ds. Kształcenia, która rekomendowała opracowane efekty Senatowi Uczelni. Udział interesariuszy wewnętrznych w projektowaniu efektów kształcenia oraz ich zmian na kierunku „geografia” zapewniony jest poprzez ich uczestnictwo w posiedzeniach organów kolegialnych. Do interesariuszy wewnętrznych, którzy realizują określone zadania związane z projektowaniem efektów kształcenia należą: nauczyciele akademicy, studenci, a także Rektor, Prorektorzy i Dziekani oraz Samorząd Studencki (opiniowanie efektów kształcenia i planów studiów).

Studenci uczestniczyli w posiedzeniach organów kolegialnych, podczas których uchwalane były programy studiów dla wizytowanego kierunku studiów. Przedstawiciele studentów zostali powołani do organów kolegialnych: Rady Wydziału, Wydziałowej Komisji ds. Jakości Kształcenia i Zespołu Kierunków Geografii oraz Geografii Morza i Wybrzeża ds. Jakości i Programów Kształcenia. Analiza składu Rady Wydziału Nauk o Ziemi pozwala zauważyć, iż nie został jednak spełniony obowiązek minimalnego udziału studentów i doktorantów na poziomie co najmniej 20% ogólnego składu rady podstawowej jednostki organizacyjnej Uczelni, określony w art. 67 ust. 4 ustawy Prawo o Szkolnictwie wyższym. Obecnie studenci i doktoranci mają łącznie 5 przedstawicieli, a powinni mieć

co najmniej 7 przy ogólnej liczbie 34 osób całego składu Rady Wydziału.

Studenci biorą udział w projektowaniu efektów kształcenia i ich zmian m.in. poprzez uczestnictwo w posiedzeniach Rady Wydziału, nie stanowią jednak m.in. 20 % składu tego gremium. W skład Rady Wydziału Nauk o Ziemi wchodzi 34 członków, z czego przedstawiciele studentów i doktorantów to łącznie 5 osób. Aby spełniony został warunek zawarty w art. 67 ust 4 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym przedstawiciele studentów i doktorantów winno być minimum 7. Przedstawiciel studentów kierunku „geografia” uczestniczy w posiedzeniach Zespołu Kierunków Geografii oraz Geografii Morza i Wybrzeża ds. Jakości i Programów Kształcenia.

Studenci posiadają autonomię w zakresie delegowania przedstawicieli studentów do odpowiednich gremiów jednak nie zawsze osoby do nich delegowane uczestniczą w posiedzeniach (frekwencja studentów na posiedzeniach Rady Wydziału wynosi ok. 25-50%).

2. Ocena spełnienia kryterium 6.1.1. – w pełni

3. Uzasadnienie oceny

Jednostka rozwinęła poprawny system projektowania i zmiany efektów kształcenia, odbywający się przy udziale przedstawicieli wszystkich grup interesariuszy wewnętrznych. Zaleca się jednak pełniejszy udział przedstawicieli otoczenia społeczno-gospodarczego poprzez ich stałe uczestnictwo w pracach Zespołu merytorycznie odpowiedzialnego za kształcenie na kierunku „geografia” oraz poszerzenie składu Rady Wydziału, tak by spełnione zostały wymagania określone obowiązującymi przepisami prawa.

6.1.2

Monitorowanie stopnia osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia dokonywane jest na kierunku „geografia” w sposób ciągły. Warunkiem ukończenia studiów jest zdanie wszystkich wymaganych planem studiów egzaminów, uzyskanie zaliczeń, osiągnięcie wymaganej liczby punktów ECTS, i pozytywny wynik egzaminu licencjackiego. Monitorowanie stopnia osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia odbywa się także na podstawie wyników prac zaliczeniowych, egzaminów, hospitacji prowadzonych zajęć dydaktycznych, analizy sylabusów, przygotowywanych prac dyplomowych, a także wyników ankiet wypełnianych przez studentów. Na Wydziale prowadzącym oceniany kierunek studiów opracowano w ramach wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia procedury dotyczące monitorowania, weryfikacji i dokumentowania efektów kształcenia, oceniania studentów i sposoby przechowywania prac, a także procedurę dyplomowania (określającą wymogi merytoryczne, metodologiczne, formalne oraz zasady oceniania prac) i procedurę odbywania i dokumentowania praktyk studenckich, a ponadto regulamin praktyk zawodowych studiów pierwszego stopnia określający m. in. cele, organizację oraz zaliczenie praktyki.

Wydziałowy Zespół ds. Jakości i Programów Kształcenia jako podmiot odpowiedzialny za zapewnienie i ocenę jakości kształcenia, opracowuje sprawozdania z realizacji efektów kształcenia oraz propozycje rozwiązań w zakresie doskonalenia jakości kształcenia.

Procedury monitorowania stopnia zakładanych efektów kształcenia zostały opracowane w ramach Wydziałowego Systemu Zapewniania Efektów Kształcenia. Podczas posiedzeń odpowiednich gremiów są omawiane wyniki uzyskiwane w procesie monitorowania stopnia osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia, weryfikowana jest liczebność grup studenckich, zasad oceniania i wystawiania uzyskiwanych ocen.

Ocena spełnienia kryterium 6.1.2 – w pełni

Uzasadnienie oceny

Procedury oraz narzędzia służące budowaniu jakości kształcenia wspierają proces doskonalenia jakości kształcenia na kierunku „geografia”, który jest monitorowany i poddawany okresowej ocenie. Struktura podmiotowa organów kolegialnych i jednoosobowych jest właściwa dla podejmowania działań i realizacji postulatów dotyczących monitorowania realizacji efektów kształcenia. Sprawy związane z monitorowaniem osiągania efektów kształcenia są omawiane na posiedzeniach organów kolegialnych Wydziału i Uczelni. Weryfikowana jest liczebność grup studenckich, zasady oceniania i wystawiania uzyskiwanych ocen, weryfikacja oceny prac dyplomowych pod kątem naruszania praw autorskich. Monitorowanie osiągania zakładanych efektów kształcenia jest skuteczne.

6.1.3.

Zespół Kierunku ds. Jakości i Programów Kształcenia dokonuje okresowej analizy programów kształcenia pod względem ich zgodności z przepisami, z zakładanymi efektami kształcenia i kwalifikacjami związanymi z ukończeniem studiów. Koordynatorzy poszczególnych przedmiotów opracowują propozycje nowych sylabusów wraz z metodami oceny studenta i metodami weryfikacji zakładanych efektów kształcenia z uwzględnieniem analizy prac studentów i egzaminu dyplomowego. Weryfikacja osiągniętych przez studentów efektów kształcenia obejmuje wszystkie etapy kształcenia, począwszy od prowadzenia jej w trakcie zajęć dydaktycznych (zajęć praktycznych - laboratoriów, ćwiczeń terenowych, warsztatów, praktyk, seminariów), poprzez weryfikację podczas zaliczeń i egzaminów (w formie pisemnej i ustnej, kolokwium, sprawdzianów, projektów), aż po egzamin dyplomowy. Sposoby oceniania prac zaliczeniowych, egzaminów, czy innych form weryfikacji zależny jest od specyfiki przedmiotu. Ocenę osiągnięcia efektów kształcenia umożliwia system ich weryfikacji, określony stosownymi procedurami, a także w ujęciu ogólnym - Regulaminem studiów US. Na Wydziale prowadzącym kierunek „geografia” przyjęto procedury weryfikacji osiągniętych przez studentów zakładanych efektów kształcenia w trakcie realizacji poszczególnych przedmiotów, praktyk zawodowych, seminarium dyplomowego, przygotowania pracy dyplomowej oraz egzaminu dyplomowego. W czerwcu 2015 r. powołano Wydziałową Komisję Weryfikującą Efekty Ucznia się dla kierunków Geografia i Oceanografia. W Jednostce powołano także Kierunkowych opiekunów i Wydziałowego koordynatora praktyk zawodowych odpowiedzialnych za monitorowanie prawidłowości przebiegu studenckich praktyk zawodowych, za analizę osiągnięcia efektów kształcenia w ramach praktyk oraz za ich organizację i nadzór nad doborem instytucji, w których się odbywają. Oceny i wnioski dotyczące poszczególnych elementów procesu dyplomowania kierowane są przez studentów i nauczycieli akademickich do Wydziałowego Zespołu ds. Jakości i Programów Kształcenia, który na podstawie powyższych informacji przygotowuje ocenę funkcjonowania systemu i przedstawia ją na posiedzeniu Rady Wydziału. Efekty osiągnięte w procesie dyplomowania są ustalane i monitorowane. Na Wydziale funkcjonuje również procedura antyplagiatowa, której stosowanie przeciwdziała naruszeniu praw autorskich i wykorzystaniu cudzej własności intelektualnej.

Procedury obowiązujące na Wydziale przewidują możliwość składania propozycji modyfikacji zakładanych efektów kształcenia oraz metod ich oceny przy udziale interesariuszy zewnętrznych i wewnętrznych. Weryfikacja osiągniętych efektów przeprowadza się również na podstawie analizy ankiet studenckich oraz podczas badania losów zawodowych absolwentów. Ankieta dotycząca nauczycieli akademickich nie zawiera pytań odnoszących się do sposobu oceniania oraz do adekwatności przyjętych metod nauczania w stosunku do zakładanych efektów kształcenia, nadto wypełniana jest przed egzaminem/zaliczeniem z danego przedmiotu. Nie stworzono przeznaczonego dla studentów sposobu zgłaszania uwag czy sugestii w tym zakresie.

Ocena spełnienia kryterium 6.1.3 – w pełni

Uzasadnienie oceny

WSZJK posiada narzędzia umożliwiające skuteczną weryfikację zakładanych efektów kształcenia. Ocena procesu weryfikacji efektów kształcenia na poziomie indywidualnych osiągnięć studentów jest przedmiotem obrad organów kolegialnych funkcjonujących w strukturze WSZJK.

6.1.4.

Zgodnie z wytycznymi określonymi obowiązującymi przepisami prawa Senat Uniwersytetu Szczecińskiego przyjął w terminie do 30 czerwca 2015 r. Uchwałę w sprawie potwierdzania efektów uczenia się. Wydział Nauk o Ziemi, który prowadzi kształcenia na ocenianym kierunku studiów uprawniony jest zgodnie z art. 170e ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. z 2012 r. poz. 572, z późn. zm.) do potwierdzania efektów uczenia się na danym kierunku, poziomie i profilu, bowiem posiada uprawnienia do nadawania stopnia naukowego doktora habilitowanego w obszarze nauk przyrodniczych, dziedzinie nauk o Ziemi, do których przyporządkowano kierunek „geografia”. Jednostka dopiero jest w trakcie wdrażania procedury potwierdzania efektów uczenia się uzyskanych poza systemem studiów.

Ocena spełnienia kryterium 6.1.4 – w pełni

Uzasadnienie oceny

Zasady, warunki i tryb potwierdzania efektów uczenia się poza systemem studiów określone zostały poprawnie, jednak Jednostka dopiero jest w trakcie wdrażania powyższej procedury. Oceny WSZJK w tym procesie będzie można zatem dokonać w terminie późniejszym. Podkreśla się jednak pozytywne działanie w zakresie reagowania na zmieniające się uregulowania prawne.

6.1.5.

Zgodnie z Zarządzeniem nr 23/2013 Rektora Uniwersytetu Szczecińskiego z dnia 25 marca 2013 r., jednostką odpowiedzialną za monitorowanie losów zawodowych absolwentów Uczelni jest Akademickie Biuro Karier. Jego działalność ukierunkowana jest na przygotowanie studentów do skutecznego wejścia na rynek pracy po zakończeniu studiów lub w trakcie ich trwania. Zadaniem Biura jest ponadto tworzenie Bazy Absolwentów Uniwersytetu oraz przeprowadzanie badań karier zawodowych absolwentów za pomocą ankiety *Monitorowanie Karier Zawodowych Absolwentów*. Studenci, którzy wyrazili zgodę na udział w badaniach, wypełniają kwestionariusz ankietowy po 6 miesiącach, 3 oraz 5 latach od dnia ukończenia studiów. ABK zajmuje się przetwarzaniem, analizą wyników oraz opracowaniem i przedstawieniem prorektorowi ds. kształcenia raportu zbiorczego z powyższego. Raport pt. *Monitorowanie karier zawodowych absolwentów Wydziału Nauk o Ziemi Uniwersytetu Szczecińskiego – edycja I i II* (wydanego w październiku 2015 r.) dotyczy badania z roku akademickiego 2013/2014 oraz z pierwszej połowy 2015 r. Absolwenci kierunku „geografia” stanowili odpowiednio ok. 8% i 22% ogólnej liczby respondentów ankietyzacji. Na Wydziale opracowano i stosuje się procedurę pt. *Monitorowanie karier zawodowych absolwentów i zbieranie opinii pracodawców na temat programów kształcenia*, zgodnie, z którą badanie przeprowadzono wśród absolwentów rocznika 2012/2013 po 6 miesiącach od ukończenia studiów. W badaniu wzięło udział 3 absolwentów ocenianego kierunku.

Akademickie Biuro Karier przeprowadza również badania ankietowe pracodawców w celu pozyskania ich opinii na temat zatrudnianych studentów lub absolwentów oraz dostosowania kierunków i programów kształcenia do potrzeb rynku pracy. Wyniki badań są opracowywane w formie zbiorczej, a sposób ich przechowywania i katalogowania pozwala na wygenerowanie informacji o losach absolwentów dla konkretnego kierunku czy wydziału.

Studenci nie biorą udziału w ewaluacji wykorzystywanego narzędzia badawczego. Pod uwagę brane są jedynie sugestie absolwentów wypełniających ankiety.

Ocena spełnienia kryterium 6.1.5 – w pełni

Uzasadnienie oceny

WSZJK zawiera narzędzia umożliwiające wykorzystywanie wyników badań absolwentów do doskonalenia programu kształcenia. Uczelnia posiada system monitorowania losów zawodowych absolwentów, który rozwijany jest już od 2006 r. Wyniki badań przeprowadzonych przez ABK mają wpływ na podejmowane przez jednostki działania w kontekście modyfikacji programu studiów i prezentowanej oferty kształcenia.

Raport sporządzony na Wydziale Nauk o Ziemi nie jest dla „geografii” miarodajny, obejmuje bowiem informacje pozyskane wyłącznie od 3 absolwentów powyższego kierunku.

6.1.6.

Elementami prowadzonej polityki kadrowej są procedury WSZJK: Dbłość o wysoki poziom kadry dydaktycznej, Procedury ankietowania studentów i doktorantów oraz Hospitacji zajęć dydaktycznych. W wyniku ich stosowania kierownicy jednostek omawiają ich wyniki oraz przedstawiają podjęte działania. Za poziom kadry dydaktycznej odpowiedzialny jest Dziekan, który z Zespołem Kierunku ds. Jakości i Programów Kształcenia dokonuje systematycznej analizy i oceny kadry w zakresie m.in. minimum kadrowego, zgodności dorobku naukowego i kwalifikacji kadry dydaktycznej oraz jej doświadczenia zawodowego z zakładanymi na kierunku „geografia” efektami kształcenia oraz prawidłowości i zgodności przydzielania pracownikom obowiązków dydaktycznych (w szczególności wykładów, seminariów i prac dyplomowych). Wyniki analiz brane są pod uwagę przy ocenie

okresowej nauczycieli akademickich oraz przy tworzeniu polityki kadrowej Wydziału. Analiza obejmuje okresową ocenę pracowników naukowo-dydaktycznych i pracowników dydaktycznych oraz wyniki ankietyzacji: oceny zajęć dydaktycznych przez studentów i doktorantów oraz okresowych hospitacji zajęć dydaktycznych, które są jedną z form doboru i weryfikacji nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia dydaktyczne na ocenianym kierunku studiów. Wyniki hospitacji są omawiane, i stanowią podstawę do skutecznej weryfikacji przydatności nauczycieli akademickich do prowadzenia zajęć.

Ocena okresowa nauczycieli akademickich dotyczy wszystkich nauczycieli akademickich i przeprowadzana jest za pomocą arkusza oceny zatwierdzonego przez Radę Wydziału, który uwzględnia: wywiązywanie się z pracy naukowej i z obowiązków dydaktycznych; osiągnięcia związane z kształceniem studentów i młodej kadry naukowej, z upowszechnieniem wiedzy, ze współdziałaniem z gospodarką narodową oraz ośrodkami nauki i kultury; dorobek w zakresie: wynalazczości i racjonalizacji, recenzowania prac doktorskich i habilitacyjnych, organizowania pracy zespołów ludzkich; podnoszenia własnych kwalifikacji zawodowych oraz wywiązywania się z obowiązku przestrzegania m.in. prawa autorskiego i praw pokrewnych. WSZJK precyzuje, że zapewnienie wysokiej jakości kształcenia wiąże się także z ciągłym podnoszeniem kwalifikacji nauczycieli akademickich w zakresie wiedzy i umiejętności dydaktycznych, w zakresie m.in. nauczania wspomaganego nowoczesnymi technikami multimedialnymi, metod i technik nauczania na odległość oraz sprzyja umiędzynarodowieniu kadry. Analizę i ocenę kadry przeprowadzają przede wszystkim Zespół Kierunku ds. Jakości i Programów Kształcenia, Dziekan Wydziału, jak również Komisja ds. Oceny Okresowej.

Ocena spełnienia kryterium 6.1.6 – w pełni

Uzasadnienie oceny

Oceniając rolę WSZJK w zakresie wsparcia prowadzonej polityki kadrowej można przyjąć, iż spełnia przypisane mu zadania. Polityka kadrowa wykorzystuje systemy ocen nauczycieli akademickich, a wyniki tych ocen brane są pod uwagę przy obsadzie zajęć. Można zatem stwierdzić, że polityka kadrowa w odniesieniu do osób prowadzących zajęcia jest prawidłowa, jednakże konieczne jest zintensyfikowanie działań mających wpływ na podniesienie kwalifikacji naukowych nauczycieli akademickich (ze stopniem naukowym doktora), gdyż zdaniem osób obecnych na spotkaniu z Zespołem Oceniającym dotychczasowe działania motywacyjne są niewystarczające.

6.1.7.

Ocena nauczycieli akademickich dokonywana jest przez studentów drogą ankietyzacji. Na Wydziale obowiązuje *Procedura ankietowania studentów i doktorantów*, zgodnie z którą celem ankietyzacji przeprowadzanej po zakończeniu każdego cyklu zajęć dydaktycznych z poszczególnych przedmiotów jest wykorzystanie jej wyników w celu podnoszenia jakości kształcenia oraz realizowania polityki kadrowej Jednostki prowadzącej kierunek ocenianych studiów. Wyniki ewaluacji są brane pod uwagę przy okresowej ocenie pracownika dydaktyczno-naukowego w zakresie wypełniania przez niego obowiązków dydaktycznych. Ankieta uwzględnia pytania ogólnouczelniane sformułowane przez Uczelniany Zespół Rektorski ds. Jakości i Programów Kształcenia. Za proces ankietyzacji odpowiada Prodziekan ds. Kształcenia, który w terminie 2 tyg. od jej zakończenia przekazuje kierownikom poszczególnych jednostek indywidualne wyniki ankiet zajęć prowadzonych przez pracowników dydaktycznych tych jednostek. Kierownicy jednostek dokonują wnikliwej analizy i opracowują sprawozdanie zbiorcze opisujące także sposób poprawy przez nauczycieli jakości obowiązków dydaktycznych. Prodziekan ds. Kształcenia dokonuje analizy wszystkich sprawozdań i przekazuje raport zbiorczy Wydziałowemu Zespołowi ds. Jakości i Programu Kształcenia oraz przedstawicielom Samorządu Studenckiego. Wydziałowy Zespół ds. Jakości i Programu Kształcenia przygotowuje przy udziale przedstawicieli Samorządu Studenckiego raport końcowy obejmujący analizę wyników ankietyzacji i propozycje działań naprawczych, który następnie zostaje omówiony na posiedzeniu Rady Wydziału Nauk o Ziemi i przedłożony Pełnomocnikowi Rektora ds. Jakości Kształcenia. Z nauczycielami akademickimi ocenionymi zdaniem Władz Wydziału zbyt nisko przeprowadza się dodatkowe rozmowy mające na celu identyfikację i rozwiązanie problemu, wystąpił również

przypadek rozwiązania stosunku pracy. Studenci wizytowanego kierunku nie otrzymują informacji zwrotnej o wynikach badań, nie mają też możliwości dołączenia do wypełnionej ankiety swoich uwag czy wypełnienia jej w innym terminie niż wyznaczony. Wyniki ankiet powinny być publikowane, a informacja o ich publikacji odpowiednio wyeksponowana tak, aby dotarła do jak największej liczby osób. Studenci regularnie wypełniają ankiety dotyczące nauczycieli akademickich.

Podczas spotkania z Zespołem Oceniającym PKA studenci wskazali, że chcieliby poznać wyniki ankiet, które wypełniają, podali, że obecnie nie wiedzą, czy ankiety przez nich wypełniane mają realny wpływ na poprawę jakości kształcenia.

Wyniki ankiet analizowane są m.in. przez Prodziekana ds. kształcenia, a wnioski z nich płynące omawiane są na Radzie Wydziału.

Ocena spełnienia kryterium 6.1.7 – w pełni

Uzasadnienie oceny

WSZJK na ocenianym Wydziale zawiera narzędzia oceny kadry prowadzącej i wspierającej proces kształcenia. Przedstawiciele studentów uczestniczą w procesie analizy wyników i formułowaniu działań naprawczych.

6.1.8.

Jednym z elementów systemu zapewniania jakości kształcenia jest ocena infrastruktury dydaktycznej, naukowej oraz wsparcie materialne studentów. Zgodnie z procedurą *Ocena warunków realizacji procesu kształcenia* przeglądów okresowych infrastruktury dydaktycznej, z uwzględnieniem potrzeb osób niepełnosprawnych dokonuje Wydziałowy Zespół ds. Jakości i Programów Kształcenia, natomiast Zespół Kierunku ds. Jakości i Programów Kształcenia dokonuje w ramach przeglądu oceny dostępności dla studentów laboratoriów pomocy naukowych (w tym biblioteki), informatycznych i audiowizualnych. Z przeglądów Zespoły sporządzają wspólne sprawozdanie, w którym zawarte są propozycje działań naprawczych. Sprawozdanie to przedkłada się następnie Dziekanowi i Radzie Wydziału. Z informacji uzyskanych podczas wizytacji wynika, iż działania na Wydziale podjęte w wyniku ankietyzacji miały wpływ na rozwój infrastruktury dydaktycznej poprzez jej rozbudowę i modernizację (np. laboratoria komputerowe), zmieniła się również organizacja prac w dziekanacie. Studenci w sposób sformalizowany nie oceniają zasobów materialnych i infrastruktury dydaktycznej i nie są prowadzone badania satysfakcji ze studiowania. Opinie o satysfakcji ze studiowania czy konieczności ewentualnych zmian pozyskiwane są np. w formie bezpośredniej rozmowy z nauczycielami akademickimi, która wywiązuje się np. w toku prowadzonych zajęć.

Ocena spełnienia kryterium 6.1.8 – w pełni

Uzasadnienie oceny

Na Wydziale WSZJK zawiera procedury i narzędzia pozwalające oceniać zasoby infrastruktury dydaktycznej. Badania opinii użytkowników są wykorzystywane.

6.1.9.

Podstawowym celem Wydziałowego Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia w Jednostce prowadzącej kierunek „geografia” jest stworzenie mechanizmów stałego zarządzania, monitorowania i doskonalenia systemu. Wydziałowy System obejmuje zbiór procedur o różnym stopniu wdrożenia, do których opracowano formularze i wzory dokumentów. Prowadzący kształcenie zobowiązani są do dokumentowania procesu kształcenia, a dokumentacja ta (testy, sprawdziany, projekty, prace etapowe, zaliczenia końcowe etc.) będąca podstawą weryfikacji efektów kształcenia przechowywana jest w zakładach/ katedrach Wydziału przez okres 3 lat od daty zakończenia kształcenia w ramach pełnego cyklu kształcenia. Powyższa dokumentacja stanowi dla Zespołu Kierunku ds. Jakości i Programów Kształcenia pomocny materiał, na podstawie którego metody weryfikacji efektów kształcenia osiągniętych w ramach danego przedmiotu mogą być modyfikowane i doskonalone w celu podniesienia jakości kształcenia. Dokumentacja dotycząca studenckich praktyk zawodowych gromadzona jest przez opiekunów praktyk. Wydział posiada dokumentację ilustrującą zakres prac Zespołu Kierunku Geografia ds. Jakości i Programów Kształcenia (m.in. protokoły z posiedzeń) oraz Wydziałowego Zespołu ds. Jakości i Programów Kształcenia (m.in. sprawozdania z działalności). Prace wykonywane

są zgodnie z ustalonym harmonogramem.

Ocena spełnienia kryterium 6.1.9 – w pełni

Uzasadnienie oceny

Wydział poprawnie gromadzi i wykorzystuje dane dotyczące jakości kształcenia.

6.1.10.

Studenci kierunku „geografia” wizytowanej Jednostki mają zapewniony dostęp do planów studiów, sylabusów oraz informacji o procesie kształcenia, a także o organizacji i procedurach toku studiów, które znajdują się na stronie internetowej Wydziału i Uczelni. W sylabusach wskazane są metody dydaktyczne, sposoby weryfikacji efektów kształcenia oraz dobór form zajęć. Ponadto wszyscy studenci informowani są na pierwszych zajęciach każdego przedmiotu na temat wymagań, jakie muszą spełnić, aby uzyskać zaliczenie. Na stronie internetowej znajdują się również procedury związane z Wydziałowym Systemem Zapewniania Jakości Kształcenia. Wizytowana jednostka stosuje system informatyczny do obsługi dydaktyki. Wydziałowy Zespół ds. Jakości i Programów Kształcenia zajmuje się okresowym przeglądem obsługi administracyjnej procesu kształcenia. Podczas spotkania z Zespołem Oceniającym PKA studenci wskazali, że nie wiedzieli, iż mogą mieć wpływ na zakres publikowanych informacji. Uczelnia nie bada satysfakcji studentów z dostępności i aktualności informacji, w sposób prawidłowy nie działa także przepływ informacji związany z podejmowanymi przez gremia działaniami a studentami (samorząd studencki w tym zakresie nie podejmuje działań, które pozwoliłyby na sprawne i rzetelne informowanie studentów o pracach organów, w których zasiadają).

Ocena spełnienia kryterium 6.1.10 – w pełni

Uzasadnienie oceny

Na podstawie uzyskanych podczas wizytacji informacji można uznać, że system informacyjny skierowany do środowiska akademickiego jest poprawny, a Jednostka zapewnia niezbędny dostęp do informacji o programie i procesie kształcenia na ocenianym kierunku studiów.

Ocena spełnienia kryterium 6.1 z uwzględnieniem kryteriów od 6.1.1 do 6.1.1.10 – w pełni

3. Uzasadnienie oceny

Uczelnia stwarza studentom możliwość udziału w organach kolegialnych i gremiach związanych z opracowywaniem planów i programów studiów, jednak nie zapewnia im minimum 20 % reprezentantów.

Studenci mają możliwość wypełniania ankiety ewaluacyjnej odnoszącej się do nauczycieli akademickich, jednak procedura jej wypełnienia- konieczność stawienia się w określonym miejscu i czasie, a także brak pytań otwartych, brak pytań o efekty kształcenia nie pozwala na pełne pozyskanie informacji związanych z procesem nauczania.

Należy jednak podkreślić, że funkcjonujący Na Wydziale Nauk o Ziemi Wewnętrzny System Zapewnienia Jakości Kształcenia posiada przejrzystą strukturę, a w jego działanie zaangażowani są przedstawiciele wszystkich grup interesariuszy wewnętrznych oraz przedstawiciele otoczenia społeczno-gospodarczego. System zawiera procedury monitorowania jego funkcjonowania, a stosowanie ich, a także określonych narzędzi umożliwi doskonalenie jakości kształcenia. Wyniki stosowanej oceny efektów kształcenia stanowią podstawę zmian programu studiów oraz metod jego realizacji. Zaleca się upowszechnianie wyników ankiet szerszemu gronu odbiorców.

6.2. Jednostka dokonuje systematycznej oceny skuteczności wewnętrznego systemu zapewniania jakości i jego wpływu na podnoszenie jakości kształcenia na ocenianym kierunku studiów, a także wykorzystuje jej wyniki do doskonalenia systemu.

1. Opis stanu faktycznego

Zgromadzona dokumentacja i przeprowadzone spotkania pozwalają potwierdzić, iż na kierunku geografia WNoZ Uniwersytetu Szczecińskiego dokonywana jest systematyczna ocena skuteczności wewnętrznego systemu zapewniania jakości. Dzięki temu, iż w procesie tym biorą udział interesariusze wewnętrzni i zewnętrzni, o czym świadczą systematycznie powstające raporty sprawozdania i protokoły, Wydziałowy Zespół do spraw Jakości i Programów Kształcenia oraz Zespół

Kierunkowy Geografii do spraw Jakości i Programów Kształcenia dokonują analizy i oceny skuteczności podejmowanych działań przewidzianych w harmonogramie.

2. *Ocena spełnienia kryterium 6.2 – w pełni*

3. *Uzasadnienie oceny-*

Zespół Wizytujący stwierdza, iż zostały spełnione wszystkie warunki, a szczególnie formalne, pozwalające na pozytywną weryfikację dokonywania systematycznej oceny skuteczności wewnętrznego systemu zapewniania jakości i jego wpływu na podnoszenie jakości kształcenia na kierunku „geografia”, a także wykorzystanie wyników ocen do doskonalenia systemu.

Odniesienie się do analizy SWOT przedstawionej przez jednostkę w raporcie samooceny, w kontekście wyników oceny przeprowadzonej przez zespół oceniający PKA

Wizytacja poprzez bezpośrednie spotkania i rozmowy, hospitacje zajęć, dokładne zapoznanie się z infrastrukturą i aparaturą oraz poprzez studiowanie dokumentacji potwierdziła w pełni trafność analizy SWOT przedstawionej w raporcie samooceny. Mocne strony kierunku przeważają nad słabymi, które są wynikiem sytuacji w skali kraju (słaba pozycja Uniwersytetu Szczecińskiego wynika z braku polityki morskiej państwa, niewielka liczba studentów wynika z braku polityki demograficznej, zaawansowanie wiekowe części kadry wynika z braku polityki edukacyjno-naukowej. Z tych powodów wyjątkowy w skali kraju potencjał kształcenia w zakresie wiedzy o morzu i wybrzeżach nie jest właściwie wykorzystany). **Szansą dla kierunku geografia jest zmiana finansowania szkół wyższych i prowadzenie aktywnej polityki morskiej przez państwo. Zagrożeniem jest biurokratyzacja szkolnictwa wyższego. Zmiany w tym kierunku są najmniej kosztowne a zapewne przyniosłyby oszczędności. Istotnym zagrożeniem jest deprecjacja wartości intelektualnych w życiu publicznym i wiążący się z tym poziom systemu szkolnictwa niższych szczebli, co powoduje niewystarczające przygotowanie maturzystów do studiów wyższych.**

Zalecenia

Szczegółowe zalecenia zostały wyszczególnione powyżej w kolejnych punktach. Można je podzielić na trzy grupy - 1] wymagające działań na szczeblu Uczelni, 2] wymagające działań na szczeblu Wydziału, w tym odniesienia kierunkowych efektów kształcenia w całości do obszaru nauk przyrodniczych, 3] wymagające działań na szczeblu aktywności studentów i ich samorządu. Podstawową sprawą jest usprawnienie komunikacji pomiędzy studentami, kadrami dydaktyczną, władzami Wydziału i Uczelni nie tylko zgodnie z istniejącymi przepisami, lecz przede wszystkim poprzez rozbudowanie komunikacji nieformalnej. Istotną rolę może odegrać zwiększenie aktywności studentów poprzez odnalezienie autentycznych form zaangażowania w życie wspólnoty akademickiej. Studencka aktywność wspomagana przez naukowo-dydaktyczną kadrę kierunku „geografia” powinna w większym stopniu niż dotychczas kierować się na internacjonalizację studiów.

Dobre praktyki

Na szczególną uwagę zasługuje ankietyzacja pracodawców prowadzona przez Akademickie Biuro Karier. Sposób jej prowadzenia pozwala na ścisły i wielopłaszczyznowy kontakt z interesariuszami zewnętrznymi wpływającymi w ten sposób na podnoszenie jakości kształcenia poprzez inicjatywy programowe, współpracę w zakresie praktyk, wykonywania prac dyplomowych a także wchodzenia absolwentów kierunku „geografia” na rynek pracy. Efekty różnorodnych form ankietyzacji pracodawców są dobrze udokumentowane. Na wyróżnienie zasługują także i inne formy działalności Akademickiego Biura Karier zarówno wynikające z przepisów i regulaminów jak i z własnej inicjatywy. Wszystkie one służą podnoszeniu jakości kształcenia na kierunku: geografia WNoZ Uniwersytetu Szczecińskiego i zwiększaniu szans absolwentów tego kierunku na rynku pracy.

